

Litera 13

Revistă manifest

Mihail Sebastian publicistul

Mihai VINTILĂ
p.5

***Ia te uită farsorul, ia te uită intelectualul,
ia te uită huliganul, ia te uită-l Mihail Sebastian***

Codrina Codruța TUDORIU
p.14

***Membrii Litera 13 s-au întâlnit cu
academicianul Nicolae Dabija în redacția revistei
Literatura și Arta din Chișinău, Republica Moldova***
p.3

***Membrii Litera 13 oaspeți ai
Cenaclului Cultură și civilizație din Strășeni***
p.3

***Poezii de Corina PETRESCU,
Diana - Iuliana CIUPERCĂ, Alexandru HALUPA***
p.22-24

***Întâlnirea cu O samă de scriitori
de Dumitru ANGHEL***

Lucia PĂTRAȘCU
p.15

***Romanul de analiză la Liviu Rebreanu
de Zafir ILIE***

Dumitru ANGHEL
p.16-17

Mihail Sebastian

Cultura românească actuală

Mihail SEBASTIAN

Editorial

Cultura românească actuală nu are în istoria ei scurtă deznodăminte. Vreau să zic prin aceasta că niciunul din procesele ei sufletești, niciuna din antimoniile ei ideologice n-au fost lichidate altfel decât prin perimare. Oboseala, uitarea au izbutit câteodată să ștergă o formulă sau o mentalitate. Dar ceea ce e grav și semnificativ, este că niciodată această formulă, această mentalitate n-a putut fi distrusă imediat, pe loc și la timp într-un război prompt de convingeri și adevăruri și că niciodată o eroare n-a putut fi mai dezactualizată până la urmă și stârpită riguros, fără amânări, fără concesii. Datorită numai acestui fapt trăim astăzi această acută confuzie de termeni și valori, de care avem dreptul să ne plângem.

Cuvântul, 8 martie 1929

Cuprins

- 1 - *Cultura românească actuală* – Mihail SEBASTIAN
 2 - *Cuprins*
 3- *Membrii Litera 13 s-au întâlnit cu academicianul Nicolae Dabija în redacția revistei Literatura și Arta din Chișinău, Republica Moldova*
 4 - *Membrii Litera 13 oaspeți ai Cenaclului Cultură și civilizație din Strășeni* – Mihai VINTILĂ
 5 - *Mihail Sebastian publicistul* – Mihai VINTILĂ
 6 -7 - *De zece ani Pădurea cântă pe scena Teatrului Cărbuș din Brăila* – Virgil ANDRONESCU
 8 – 9 - *Leonce și Lena în haine de poezie, ironie și dragoste* – Armanda FILIPINE
 9 - *Nichita sărbătorit și la Brăila*
 10 - *Semnal*
 11 - *Motive pentru asasinarea unui albatros* - Zeno HALUPA
 12 - *Eseu sau cronică?* - Hugo MĂRĂCINEANU
 13 - *Veșmântul și podoabele din zona istorică a Brăilei de la daci și până în prezent. Perioada turcă* - Ioana GRIGORE
 14 - *Ia te uită farsorul, ia te uită intelectualul, ia te uită huliganul, ia te uită-l Mihail Sebastian* - Codrina Codruța TUDORIU
 15 - *Păreră de cititor – Întâlnirea cu O samă de scriitori de Dumitru ANGHEL* - Lucia PĂTRAȘCU
 16-17- *Recenzie. Romanul de analiză la Liviu Rebreanu de Zanfir ILIE* - Dumitru ANGHEL
 18 - *Membrii Litera 13 într-un volum de Lucia Pătrașcu*
 18 - *Păun Condruț și versurile sale împăunate*
 19 - 20 - *Dincolo și dincoace de principiul incertitudinii lui Heisenberg...* – A.G.SECARĂ
 21 - *Evenimente culturale brăilene, ianuarie – martie 2016, Zig-Zag* – Mihai VINTILĂ
 22 – *Poezii* - Corina PETRESCU
 23 – *Poezii* - Diana - Iuliana CIUPERCĂ
 24 - *Poezii* – Alexandru HALUPA

Abonamente

Se pot face la redacție. 20 lei/4 numere.
 Trimiteți un mandat postal pe adresa redacției pe numele Mihai Vintilă.

sau direct prin bancă la :
 APRIROTECH SRL
 ING BANK Office Brăila
 IBAN RO19 INGB 0000 9999 0545 4879
 J9/622/2015 , CUI 35259181

Trimiteți confirmarea plății pe email

Vinzi și Cumperi

Info Anunțul

Anunțuri gratuite

www.InfoAnuntul.ro

Nu e necesar cont. Anunțurile apar imediat!

Litera 13
Revistă manifest

Director onorific : Ion Bălan
Redactor șef : Mihai Vintilă
Secretar : Alexandrina Iordache

Rubrici : Dumitru Anghel,
 Armanda Filipine,
 Hugo Măcăineanu,
 Alexandru Halupa,
 Virgil Andronescu,
 A.G. Secară,
 Lucia Pătrașcu,
 Zeno Halupa

Aprirö
Tech SRL

Editura InfoEST
Redacția : Str. Principală, nr. 2,
 com. Siliștea, jud. Brăila,
 Cod poștal 817140

E-mail office@infoest.ro
vintilamihai@yahoo.co.uk

ISSN 2393 – 1248
ISSN-L 2393 – 1248

Numărul curent s-a finalizat în 4 aprilie 2016

Membrii *Litera 13* s-au întâlnit cu academicianul Nicolae Dabija în redacția revistei *Literatura și Arta* din Chișinău, Republica Moldova

Cum l-am cunoscut pe Nicolae Dabija

Mihai VINTILĂ

A întins spre mine
Aripa de sub cămașă
 Și zâmbetul său
 Răscolea de dincolo de ea.

Fratele lui era gelos
 Că-mi spunea frate.

Din spate lumina
 Strecura speranțe
 Sărutând secunda sorții.

Am schimbat cuvintele
 Noi le-am primit pe ale lui
 Și le-am dăruit pe ale noastre
 Apoi împreună
 Le-am botezat în Limba Română.

În stânga - Tudor Alexandru Costin, acad. Nicolae Dabija,
 în dreapta - Mihai Vintilă, Alexandru Halupa

Un gând

Tudor Alexandru COSTIN

Ar trebui să scriu ceva frumos, nu am nimic - numai un gând. Cuvintele cad cu greutate în unghi imposibil de cădere. Întâlnirea cu poetul și omul Nicolae Dabija a trecut puțin pe lângă mine. Eram acolo și totuși atât de departe. Nu caut cuvinte frumoase, dacă ar fi fost să vină ar fi venit singure, nu strigate. Și totuși ... omul acesta despre care auzisem și nu știam nimic mai mult decât acesta, omul acesta amabil, blând și hotărât până în inima cuvântului, ne-a dat o lecție. O lecție de viață. A fost o intersecție de universuri! La un anumit moment îmi exprim rugămintea de a dăruia două cărți pentru biblioteca județeană din Chișinău. Eram amândoi în picioare. Poetul privea spre pământ. Câteva fracțiuni de secundă timpul analizează apoi corectează hotărât ... *Biblioteca Națională!*

Casa de lângă casă
 se dedică lui Nicolae Dabija

Alexandru HALUPA

Atunci am văzut totul
 Cu *ochiul al treilea*
 Avidul, preadornicul de poezie.

Mi-am odihnit
 Fruntea hăituită de neliniști
 Între maluri de Prut,
 Ca-ntre două inimi de sfânt
 Ca-ntre două sfaturi înțelepte
 Ca-ntre două declarații de iubire!

Ah, câtă glorie încape în om
 Câtă blândețe, câtă simțire.

Aici, ca o metaforă,
 Se tulbură firul de iarbă
 Când își ridică ființa către cer.

Am fost avertizat
 Să nu mă îndrăgostesc primăvara,
 Și totuși m-am îndrăgostit
 Până-n măduva versului
 Și nu regret
 Că inima mea-ndelung rătăcită
 S-a transformat într-un cântec de
 Mierlă domesticită.

Membrii *Litera 13* oaspeți ai Cenaclului *Cultură și civilizație* din Strășeni

Mihai VINTILĂ

Membrii Mișcării *Litera 13* Alexandru Halupa, Tudor Alexandru Costin și Mihai Vintilă au fost oaspeții Cenaclului *Cultură și civilizație* din cadrul Bibliotecii Raionale Strășeni din Republica Moldova. Ședința s-a desfășurat sub genericul *21 martie - Ziua Internațională a Poeziei* în data de 18 martie 2016.

Cu această ocazie cei trei autori au citit poezii și au răspuns întrebărilor membrilor cenaclului.

S-au dezbătut probleme literare și probleme legate de sistemele de învățământ din România și Republica Moldova.

Doamna Nadia Pădure ne-a rezervat un plăcut moment citind poezii din noua sa carte *Șapte ceruri pentru inima ta* apărută la Editura *Notograf Prim* din Chișinău.

Membrii *Litera 13* au oferit propriile cărți pentru fondul de carte românească al bibliotecii.

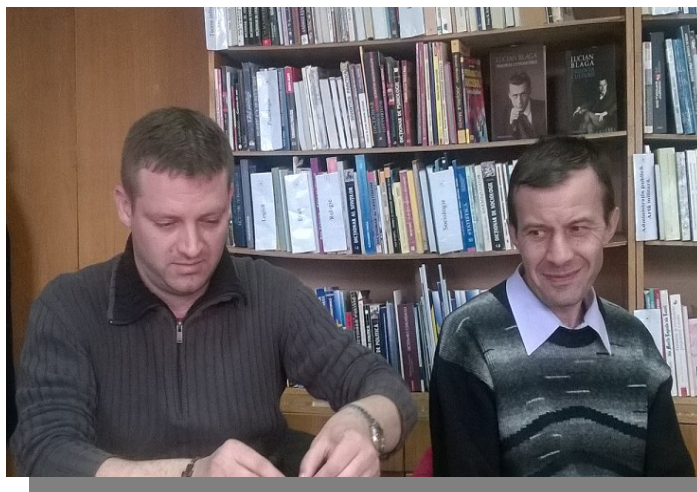
Nina Macari, Alexandru Halupa,
Mihai Vintilă, Nadia Pădure

Sus - Tudor Alexandru Costin, Mihai Vintilă,
Alexandru Halupa
Jos - Nina Macari, Nadia Pădure

Membrele Cenaclului *Cultură și civilizație*

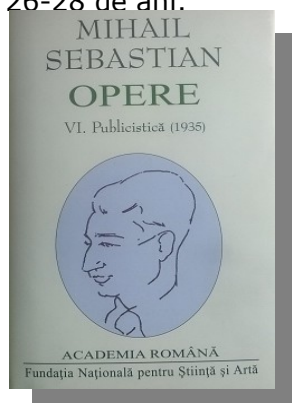

Alexandru Halupa și Tudor Alexandru Costin

Mihail Sebastian publicistul

Mihail Sebastian este pentru brăileni scriitorul care, alături, de Panait Istrati a pus Brăila și spiritul brăilean pe harta literaturii. Dincolo de romanele *Orașul cu salcâmi*, *Accidentul*, *De două mii de ani* sau de jurnalul *Cum am devenit huligan*, de piesele de teatru *Jocul de-a vacanța*, *Steaua fără nume* sau *Ultima oră* avem astăzi relevat un alt Sebastian. Această grea muncă o face Academia Română împreună cu Fundația Națională pentru Știință și Artă. Aceste două instituții demne de toată lauda sub îndrumarea academicianului Eugen Simion aduc la lumină publicistica sebastiană ca parte integrală dintr-un proiect mai larg legat de scriitor, dar și de altor mari nume ale literaturii române.

Astăzi vom face referire doar la volumele al V-lea și al VI-lea dedicate publicisticii care acoperă anii 1933-1935, apărute în anul 2014 și care prin cele 2100 de pagini scot la iveală un adevărat erudit la doar 26-28 de ani.

Descoperim un spirit deschis literaturii de calitate care prin lecturi laborioase selectează bobulde neghină. Cronicile lui Sebastian dincolo de punctele sale subiective de vedere și care reușesc să stea chiar și astăzi în picioare, aduc la iveală un stil. Un fel gentil de a pune problema, o tandră aplecare spre *bun simț și moderație*. Atunci când trebuie să dea cu barda Sebastian o face chiar împotriva fascismului într-un ziar considerat în epocă ca fiind de dreapta. Astfel, cu o bună judecată a valorilor, Mihail Sebastian face adevărate incursiuni literare în primele cărți ale lui Mircea Eliade căruia îi prevede un mare destin literar, în volumele semnate de Hortensia Papadat - Bengescu, Mihail Sadoveanu, F. Aderca, dar și ale lui Gib Mihăescu, G.M. Vlădescu, Octav Șuluțiu, Petre Pandrea sau Geo Bogza. Se apleacă cu sârg și erudiție asupra unor cărți scrise chiar de critici temuți în epocă precum Eugen Lovinescu sau Șerban Cioculescu.

Mihail VINTILĂ

Nu sunt uitați nici brăilenii. Avem observații pline de patos legate de *Subiect-ul banal* al lui Ury Benador. Despre munca titanică a lui Perpessicius, Sebastian notează într-un editorial intitulat *Premiile S.S.R* că *un astfel de premiu ar fi răsplătit prin Perpessicius o muncă dintre cele mai organizate. O iubire fără seamăn pentru cărți, un devotament emoționant pentru poezie, un simț suprem de dreptate și înțelegere. Omul acesta, neîngăduit de modest și dezarmant de sensibil, omul acesta, care duce între bibliotecă și școală o admirabilă viață de cărturar, este una din cele mai frumoase, din cele mai nobile figuri ale literaturii noastre. E drept să o spunem răspicat și să o repetăm mereu, oricât i-am supăra dorul de singurătate și de discreție.*

Decesul lui Panait Istrati îi provoacă brăileanului un strigăt pentru dreptate. *Panait Istrati a fost un aiurit. Nu mă tem că acest cuvânt ar fi nepios. Un aiurit, un nesperios, un copil. Nu e nimic logic în viața lui și, dacă vrem să-l măsurăm cu astfel de criterii, nu vom înțelege nimic. Dreapta va vedea în Istrati un penitent de ultimă oră, stânga va vedea un renegat. Pentru noi, care nu suntem decât oameni, el a fost doar un om, cu tot ce e mai patetic, mai trist și mai inegal într-un om. Pentru a continua câteva rânduri mai departe Istrati nu era niciodată în cărțile lui, nu era niciodată în faptele lui. Totodată dincolo de ele... îl laudam sau îl judecam pentru cărți și pentru acte de care de mult se despărțise, căci viața lui era plină de despărțiri și de plecări. Singurul lucru constant în el era acest freamăt, care îl mâna printre cele mai contradictorii fapte, agitat, pătimăș și instabil... Panait Istrati se odihnește astăzi pentru întâia dată.*

Dincolo de redescoperirea lui Mihail Sebastian în aceste volume redescoperim dragostea de carte în forma ei fizică. Avem aici de-a face cu un adevărat pisc în ceea ce privește tiparul pornind de la supracoperte, de la coperte, trecând prin calitatea hârtiei și a legăturilor pentru a ajunge la eleganța fontului. Totul este la superlativ. O ediție demnă de un astfel de scriitor.

De zece ani *Pădurea cântă* pe scena Teatrului Cărăbuș din Brăila

Virgil ANDRONESCU

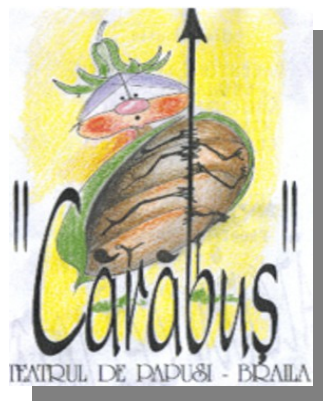
Cunoscându-l îndeaproape pe dramaturgul Ion Bălan și fiind un sincer iubitor de teatru, am pornit demersul documentării în ceea ce privește împlinirea a zece ani de la premiera piesei pentru copii *Pădurea cântă* care continuă să fie în repertoriul teatrului și în prezent. Am aflat că până acum *Pădurea cântă* s-a jucat în medie, de 100 de ori chiar dacă pe scena Teatrului de păpuși Cărăbuș se produc 10 titluri pe stagiune.

Povestea producerii acestei piese este interesantă și a pornit de la cele două nepoate pe care Domnul Ion Bălan le are. Ele au mers undeva, la țară, la bunici unde au avut parte de o vacanță ca în povești. Eroinele sunt Anca și Raluca personaje și în piesa *Stop! Stop! Stop!*. În prezent fetele fiind una elevă de liceu și cealaltă studentă, dar la acea vreme fiind școlărițele premiate care dresau lupul și vulpea să nu mai atace gospodăria bunicilor și mai ales cotețul cu găini.

Am ascultat fragmente din *Pădurea cântă* și m-a bucurat muzica antrenantă, veselă, scrisă de Aurora Popescu, acțiță, cu un rol important în piesă. Am descoperit lumea fascinantă a unei povești în care două verișoare pornesc la drum într-o aventură în lumea basmului pe care apoi o părăsesc, creându-și singure propria poveste.

Ion Bălan: *În urmă cu peste zece ani am îndrăznit să scriu și teatru pentru copii, toate piesele au fost puse în scenă de Teatrul Cărăbuș, iar apoi le-am publicat într-un volum pe care l-am intitulat Teatrul ca o lecție de viață.*

Autorul recunoaște că: *nu a fost ușor să pun păpușile să vorbească între ele, să vorbească cu actorii, într-o limbă pe care doar copiii o înțeleg- așa cum lupul vorbește cu vulpea, așa cum acestea vorbesc cu păsările din ograda bunicilor și cum toate acestea se înțeleg căzând la învoială cu Anca și Raluca (în Pădurea cântă dar și în Stop!Stop!Stop! sau în dialogurile impresionante ale papagalului cu vererița, așa cum se ceartă pisica Miki cu cățelul Piki).*

Vinovați pentru spectacolele bune sunt pe lângă autorul textului, regizorul care mișcă personajele, scenograful care concepe și construiește mirifice decoruri, actorii care mânuiesc cu măiestrie păpușile, ei înșiși fiind personaje. Luminile și muzica creează atmosfera de poveste în care intră și devin captivi, parcă definitiv, prichindeii care vin la teatru și sunt primiți încă de la intrare de doamne ce le zâmbesc părintește și-i ademenesc cu vorbe prietenoase.

Dramaturgul Ion Bălan a încercat și a reușit aproape de fiecare dată să iasă din basm pentru ca apoi să ofere pe înțelesul copiilor adevărate lecții de viață cotidiană!

Copiii vin la teatru să-și consume emoțiile, să învețe să iubească, să învețe să lupte și să nu se lase învinși. *La fiecare final de spectacol, indiferent de trăirile produse de povestea văzută micii spectatori împreună cu părinții, buncii ori educatorii aplaudă actorii și păpușile - descrie atmosfera din final de reprezentație actorul Iulian Gheorghe.*

Cu ceva timp în urmă am văzut piesa *Pădurea cântă* împreună cu nepoțica mea și am realizat ca adult, că am trăit aproximativ 50 de minute într-o lume de basm, deconectantă, încărcată de energii pozitive. Frumoase și încărcate de poezie lecții de viață!

(urmare din p.6)

Cum de s-a reușit ca această piesă să fie jucată timp de zece ani?

Actorul și directorul instituției, actorul Florin Chirpac: *Eu cred că este doar un început, va merge și mai departe încă zece ani și încă zece ani, piesa este abia în copilărie, nu a ajuns încă la maturitate și este bine de știut că sunt piese care au trecut de maturitate și care sunt în zona de bătrânețe pentru că sunt realizate și jucate cu sufletul de trupa teatrului. Sunt piese pe care eu le socotesc ca fiind de colecție și care au fost așa de bune, așa de bine făcute încât au rezistat cu succes timpului!*

Actrița Sofia Gabriela Cătună:

Spectacolul se joacă destul de des pentru că place și pentru că este cerut. Este un spectacol strict pentru copii, este încărcat de culoare, are muzică multă și antrenantă, conține și un mesaj referitor la pădure, la animale, la cum să iubim natura; există și un mic conflict acolo, între animale, de unde iarăși se pot trage niște învățăminte, textul ne ajută să primim și un mesaj al pădurii pentru copii. Dincolo de text, muzică, culoare, la noi se joacă spectacolele pentru că generațiile de copii se schimbă și cei care sunt acum la grădiniță vor merge la școală, iar locul acestora va fi luat de altă generație. Joc în acest spectacol, am primit cu bucurie invitația, mi-a plăcut și mă încântă, mă bucur împreună cu copiii! Energia pozitivă din sală se transmite și la noi, dincolo de cortina nevăzută și ce poate fi mai frumos decât să trăiești și să te bucuri împreună cu micii spectatori pentru actul de creație al trupei!

Actorul Iulian Gheorghe: *Am avut bucuria să joc și în spectacolul Pădurea cântă, pe textul lui Ion Bălan, text în care este vorba de o întâmplare de vacanță. Premiera a avut loc pe 8 octombrie 2006, până atunci mai avuseserăm colaborări tot pe textele aceluiaș autor. Mereu cu gândul către ceruri, O pisică și un cățel sunt prieteni cu Gigel, Stop!Stop! Stop!, ș.a. Pădurea cântă este o poveste frumoasă, întâmplarea are loc la țară, la bunici, la marginea unei păduri, într-o vacanță de vară, unde două fetițe (nepoțelele autorului) au trăit evenimente pe care mai apoi le-au povestit. În general, copiii sunt prieteni cu animalele, cu cățelușul, cu cocoșelul din ogradă, cu pușorii, cu pisicuța, dar la un moment dat vulpea și lupul au furat găinușa și cocoșelul din ograda bunicilor. Anca și Raluca au pornit în căutarea acestora, au găsit lupul și vulpea, dar contrar altor povești, nu i-au pedepsit ci au negociat eliberarea păsărilor și au rămas prieteni.*

Ion Bălan

Teatrul ca o lecție de viață

eduro din

În basm nu se poate asemenea lucru, dar într-o vacanță la bunici se poate! Spectacolul se joacă într-o notă alertă, totul se termină cu bine! Sunt de părere că teatrul pentru copii trebuie să ducă mai departe basmul, povestea ca o lecție de viață.

Dramaturgul Ion Bălan: *Am discutat cu directorul teatrului și am făcut o retrospectivă a textelor jucate, a spectacolelor și tematicile acestora, cu gândul de a fi ceva care nu s-a mai jucat și mai ales, ceva care să nu fie basm în sensul că a fost, am dorit să scriu și în parte cred că mi-a reușit, ceva care să însemne acum. Când am intrat în basm am fost nevoit să rămân câteva scene, am ieșit repede din a fost și am intrat în prezent. Ca pretext am folosit altă poveste nu basm, povestea fetelor Raluca și Anca, am scris pe tipologia lor de manifestare, de opțiuni, le-am creionat și le-am pus în scenă, le-am mișcat într-o poveste care înseamnă acțiune și nu basm. La premieră, înainte de începerea spectacolului le-am prezentat publicului, le-am urcat pe scenă de unde am spus că ele sunt eroinele piesei. Motiv pentru care i-am propus directorului și acesta a fost de acord, ca după zece ani de jucat să le invităm din nou pentru a spune povestea lor în deschiderea spectacolului omagial.*

Atât teatrul pentru copii, în genere, cât și spectacolul *Pădurea cântă* sunt duse mai departe datorită dragostei tuturor celor implicați cu dăruire în arta spectacolului, în conducerea instituției, dragostea pentru profesie, dragostea pentru copii, dragostea pentru spectacol!

Leonce și Lena în haine de poezie, ironie și dragoste

Spectacolul dramaticului brăilean irupe de poezie și fantastic, cu multe accente de ironie și cu fraze – aparent patetice – de filosofie pură, dar nu lasă vreun dubiu asupra sensului profund: dragostea învinge totul.

Armanda FILIPINE

Teatrul Maria Filotti Brăila și-a îmbogățit repertoriul cu un text care face cinste artei Thaliei în egală măsură cu cea a lui Eutherpe: *Leonce și Lena* de Georg Büchner (1813 - 1837). Este o piesă care, dincolo de tușa uneori groasă a ironiei și caricaturii la adresa puterii, surprinde – păstrând farmecul unei adevărate povești de iubire și a unei alte lumi, veche de două secole – publicul modern cu sensibile note de poezie și filosofie, dar și cu emoțiile unor personaje de factură renașcentistă, a căror cultură solidă ne-o dorim (n.aut. *Cel puțin unii dintre noi!*) reală și la congenerii noștri. La urma urmei, cred că nu ne-ar prinde rău dacă am auzi mai des explicații despre viață cu un limbaj de factură filosofică (ca în piesă), în care se folosesc mai multe cuvinte decât acelea – atât de puține! – din lexicul curent, banal al realității cotidiene din secolul al XXI-lea.

Fantasticul irupe în spectacolul regizat de Vlad Cristache (n. aut. *Un iubitor adevărat al Thaliei, pentru care respectul meseriei începe de la bucuria textului, așa că îl păstrează cât mai mult în sensul său pur*), poate tocmai pentru a nuanța caracterele puternice – Leon, Leonce (cei doi tineri revoltați împotriva dorinței părinților de a le uni destinele), Valerio – ori pentru a ajuta publicul contemporan să se desprindă de banalul și urâtul zilelor.

În fond, piesa vorbește despre unprinț și o prințesă care sunt aleși de părinții lor să formeze un cuplu, ei se revoltă, fug de-acasă, dar ajung să se întâlnească, să se îndrăgostească. Persoanele care le ies în cale ori care le așteaptă la palatele părintești au rolul de a îmbogăți povestea cu elemente conexe, detalii prin care sunt conturate mai bine situațiile și personajele, timpul – culmea, timp ce pare că-și repetă poveștile în toate epocile și erele (n.aut: *Și nu prea învață nimeni mare lucru!*)

Colaj foto din spectacol de Vlad Cristache

(urmare din p.8)

Scenografia lui Vladimir Turturică aduce, și ea, mari servicii sensului profund poetic, eterat – dar cu accente puternice de ironie - în care a gândit Vlad Cristache piesa, invitând publicul să nu rateze în viață sublimul visării și nemărginita emoție a dragostei, să se gândească de două ori atunci când este obligat să abdice de la țelurile proprii pentru că cineva, oricine, are alte (mai înalte ori prea mărunte) interese.

Coloana sonoră este rezultatul unei bune colaborări între regizor și compozitorul Cornel Cristei, pianistul reușind să aducă nuanțe noi în spectacol, adieri de farmec nedisimulat ale frumoasei povești de dragoste între cei doi Leonce și Lena.

Jocul actorilor aduce mari servicii spectacolului, meritând subliniat că nu doar personajele principale sunt excepțional conturate artistic, ci și acelea care par secundare ori de fundal.

Personajul Leonce este excepțional interpretat de Ionuț Vișan, visător, tandru și, în același timp, sigur de sine atunci când își alege o țintă, un țel; personajul Valerio – un *alter ego* al lui Leonce, mai în vârstă și mult mai cultivat, tiradele sale expunând rodul unei experiențe de viață ce se cere urmată, are ca interpret pe binecunoscutul și îndrăgitul actor Constantin Cojocaru, care își etalează cu o minunată risipă cât mai multe atu-uri ale talentului și experienței sale scenice; personajul Lena – interpretează Corina Borș, foarte bine în rol, atentă la nuanțe și la relațiile personajului cu lumea din spectacol.

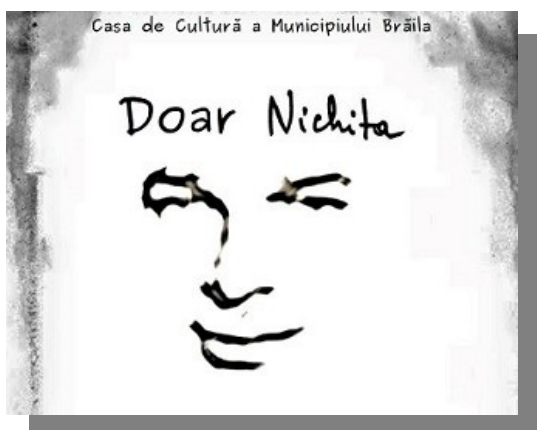
Actorii Valentin Terente, Narcisa Novac, Adrian Ștefan, Marcel Turcoianu, Dan Moldoveanu – în roluri mai mici - fac și ei deliciul spectatorilor, fiecare având gravat chipul personajelor cu note de ironie groasă, parodiind o lume care dorește cu orice preț să își impună punctele de vedere ori care se crede mai sus decât este în realitate (n.aut. *Și cât de des vedem asta azi!*); sunt în tonul a ceea ce a dorit regizorul și sunt demni de toate aplauzele (se și vede că le place să se joace, jucând foarte bine Teatru), te fac să râzi – uneori cu lacrimi, ceea ce face bine oricui (dacă rămâne una și în colțul ochiului, pentru acasă, de rememorat spectacolul, cu atât mai bine).

Cu: Ionuț Vișan (prințul Leonce din regatul Popo), Constantin Cojocaru (Valerio), Ramona Gîngă, Corina Borș (prințesa Leon din regatul Pipi), Valentin Terente, Narcisa Novac, Adrian Ștefan, Marcel Turcoianu, Dan Moldoveanu, Costică Burlacu, Ionel Spălatu, Mihai Ardeleanu.

Notă

Vlad Cristache ne-a încântat la Brăila și cu alte minunate spectacole, reamintesc aici – în grabă – doar *Peer Gynt* de Ibsen și *Povești de familie* de Biljana Srblijanovici, la fel de poetice și pline de sensibilitate, cu idei puternice, frumoase.

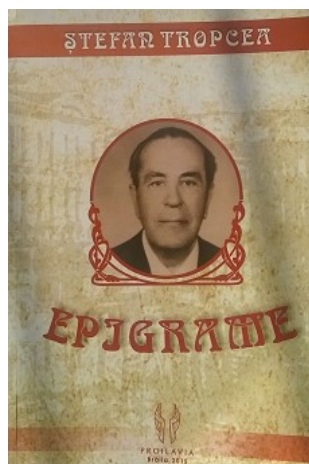
Nichita sărbătorit și la Brăila

Casa de Cultură a Municipiului Brăila a organizat joi, 31 martie 2016, o aducere aminte a poetului Necuvintelor Nichita Stănescu. Manifestarea, intitulată *Doar Nichita*, a fost inspirată de modul în care și-l amintesc, adesea, pe Nichita Stănescu iubitorii și admiratorii poemelor sale, poet de o amplitudine, profunzime și intensitate remarcabilă, ce face parte din categoria foarte rară a inovatorilor lingvistici și poetici. În cadrul evenimentului s-a auzit vocea lui Nichita, atât prin glasul actorului Florin Chirpac, care a recitat din opera poetului, cât și prin momentele muzicale oferite de Grupul folk *Generații*. Profesorul Valentin Popa a evocat măreția filosofiei lirismului stănescian, susținând o prezentare cu tema *Sensuri filosofice în lirica lui Nichita Stănescu*. Totul a fost organizat și coordonat la un înalt nivel de managerul Mircea Ciucașu.

Colindele zăpezilor târzii,
Antologie.
Brăila,
Editura Liric graph, 2016.

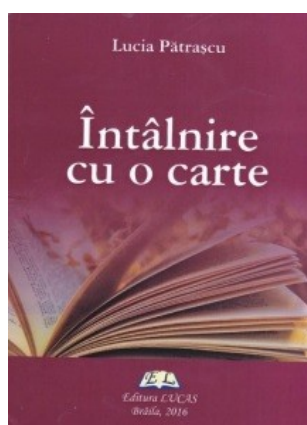
Ștefan Tropcea,
Epigrame.
Brăila,
Editura Proilavia, 2015.

Cristian Robu-Corcan,
Fără rușine.
București,
Editura Herg Benet, 2014.

Liviu G. Stan,
Sânge de pasăre pe haine.
București,
Editura Herg Benet, 2014.

Lucia Pătrașcu,
Întâlnire cu o carte.
Brăila,
Editura Lucas, 2016.

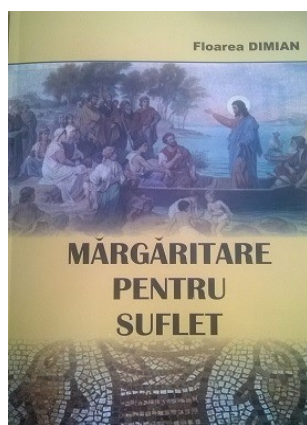
Victorița Dușu,
Există un tu.
București,
Editura Betta, 2016.

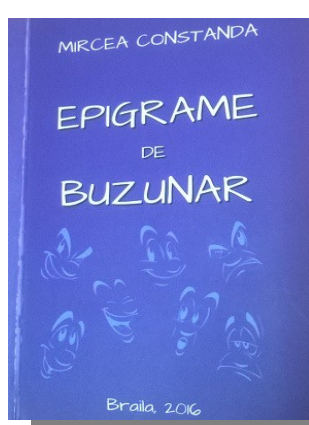
Denisa Lepădatu,
Povești în pijamale cu fluturi.
Galați,
Editura InfoRapArt, 2015.

Jenică Chiriac,
Tușa Gherghina.
Brăila,
Editura Lucas, 2014.

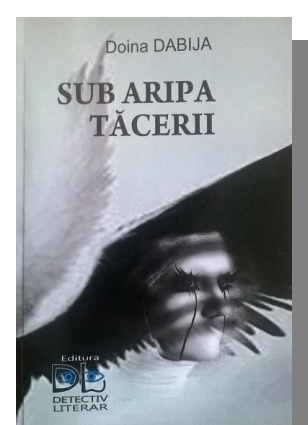
Floarea Dimian,
Mărgăritare pentru suflet.
Buzău,
Editura Editgraph, 2016.

Mircea Constanda,
Epigrame de buzunar.
Brăila,
2016.

Păun Condruț,
Versuri împăunate.
Siliștea-Brăila,
Editura InfoEST, 2016.

Doina Dabija,
Sub aripa tăcerii.
București,
Editura
Detectiv Literar 2015.

Motive pentru asasinarea unui albatros

Zeno HALUPA

În noaptea de 9-10 decembrie 1956, pentru a scăpa de un potențial și închipuit focar de revoluție, Securitatea aruncă *buzduganul unei generații*, pe poetul Nicolae Labiș, sub roțile tramvaiului, *accident* care se va sfârși cu o suferință agonizantă și cu o moarte apoteotică pentru tânărul de doar 21 de ani.

Misterul morții celui supranumit *urmașul lui Eminescu* este un melanj de intrigi, Kafka, frică și interese mârșave, totul pentru a se asigura viitorul *omului nou*, de sorginte sovietică. Nu ar fi ceva neobișnuit pentru *obsedantul deceniu*, când îndoctrinarea era la ea acasă; doar avem de-a face cu perioada când Eugen Țurcanu, împreună cu alți tortionari, încerca să reeduce studențimea, la Pitești. La Școala de Literatură și Critică Literară *Mihai Eminescu* din București împreună cu alte nume sonore, a fost adus și Labiș, un poet care, în anul 1956, precizând ce a însemnat Școala de la București pentru el, a avut curajul incredibil de-a declara, la radio, într-un interviu acordat lui Titel Constantinescu: *În această etapă m-am format prin luptă. Dogmatismul, birocrăția, iată niște scorprii care circulau cu violență pe atunci în domeniul fraged al tinerei noastre literaturi... dar nu m-am închinat cum, vai, au făcut-o unii colegi, nemernicieii*. O astfel de declarație bineînțeles că nu putea fi trecută cu vederea de ochiul roșu al Securității și de cei supuși ei. La Plenara secției de poezie a Uniunii Scriitorilor din 29 mai 1956, Mihail Petroveanu spunea despre poeziile lui Labiș că *debordează de apăsare și tristețe, lipsită de obiect*, iar Mihai Dragomir parcă dă cu secera și cu ciocanul, atunci când îl acuză pe poetul din Mălini de *asimilarea excesivă a unor poeți dintre cele două războaie (Ion Barbu și Tudor Arghezi)*, pentru ca la primul Congres al Scriitorilor, din iunie 1956, Mihai Beniuc să-i aducă acuze de: *snobism, evazionism, influențe ale ideologiei burgheze, infiltrații liberaliste, slabă pregătire ideologică, lipsă de contact cu realitatea, precum și confuzii cu privire la raportul dintre libertate și îndrumare. Desigur, acele trei cuvinte monstruoase - slabă pregătire ideologică - sunt îndeajuns de grăitoare pentru a înțelege tiparul vremii*. Și totuși, nimic ieșit din tipar, dacă privim spațiul ostil în care Labiș se afla încă de la vârsta de 17 ani (vârsta rimbaldiană), când articolul publicat în numărul din 12 august 1952 al ziarului *Lupta Moldovei* menționează, stupefiant, următoarele:

În lumina ultimelor documente de partid, redacția va trebui să-și mărească spiritul de vigilență în fața oricăror manifestări dușmănoase care ar putea să se strecoare în materialele ce-i sunt prezentate spre publicare. E grav faptul că redacția a permis apariția unei poezii ca Într-o iarnă și-ntr-o seară de Nicolae Labiș, poezie din care se degajă o atmosferă de idealism și nepăsare, accentuată de ritmica săltărească a versurilor, unde lupta de clasă de la țară e bagatelizată, manevrele chiaburilor sunt privite de pe pozițiile deviatorilor, care le taxau drept fleacuri. Și faptul e cu atât mai grav, cu cât N. Labiș e un poet tânăr, de reale posibilități, care trebuie îndrumat (înarmat!) și ajutat în înțelegerea problemelor ideologice. Comentariile sunt de prisos.

Alte motive care au contribuit la moartea sa nedreaptă le regăsim în descrierea surprinzătoare pe care Lucian Raicu i-o realizează lui Labiș: *Profit de împrejurare spre a dezminți imaginea unui Labiș de o naivitate, cum se zice, încântătoare. Nu, era lucid și matur și dur, era tăios și intransigent în genere, tolerant numai cu cei mici, de ei se simțea legat în chipul cel mai înduioșător fratern - altfel nu era deloc comod. (...) Vai de cel care avea nenorocul sau inabilitatea să intre de bunăvoie în raza privirii critice a lui Nicolae Labiș, crezând că nimic rău nu poate surveni, cel mult o supărare trecătoare... Vorbea în termeni preciși, repede, fără ezitări, fără alintările ce i se atribuie, vorbele lui aveau energie, veneau ca dintr-o adâncă încredințare, absolută, definitivă (...) Asimila totul temeinic și rapid, cultură, oameni, obiceiuri, politică. Într-un trup mijlociu, o vitalitate extraordinară, greu de satisfăcut, de cheltuit. Poate că și moartea sa are o explicație în acest exces de viață din el... Pe scurt, pofta de viață și neacceptarea compromisului propus de scorprii l-au doborât pe Labiș în această lume, înălțându-l în cealaltă.*

1955 - an în care, din cauza *ghimpelui otrăvitor, dușmănos*, se întâmplă ceva unic de diabolic în istoria literară autohtonă: organul județean de partid Iași trimite la topit numărul 5/1955 al revistei *Iașul literar*, din pricina poeziilor publicate acolo de *cel ales pentru a exemplifica urmările posibile ale nesupunerii*, după cum avea să-l caracterizeze Imré Portik pe Labiș, în memoriile sale postume. Trecut pe lista neagră a *Securității*, de către Gogu Rădulescu, Labiș, inițiatorul Mișcării de Rezistență anticomunistă în România și *primul poet român disident* (Gheorghe Tomozei), ar fi avut, cel mai probabil, aceeași soartă precum a lui Mircea Vulcănescu, Vasile Militaru, Constant Tonegaru, Radu Gyr etc. : una plină de temnițe, hărțuiri, umilințe și, inevitabil, de moarte.

Eseu sau cronică?

Pe 11 februarie, într-o joi luminoasă cu must înșelător de primăvară anormală, plină de promisiuni periculos de timpurii, ei, artiștii plastici, nu toți, doar 20, și-au chemat publicul să-l dezmiere de simfonii cromatice, cu născociri dintr-o altă lume posibilă în sufletele lor, cu dărnicie s-au deschis și acum ca întotdeauna spre cei ce s-au ostenit a se îngriji de cele ale sufletului.

Cine sunt ei, artiștii, și ce vor?!

Ei sunt, cum am mai spus, sarea și piperul unei comunități, sunt elită ce plutește în imponderabilul spiritului pentru a-i face și pe ceilalți să creadă că se poate - *că uite, domnule, există ei*, cei mai mulți au depășit blestemul artei pentru *onor clientela* - blestem economic, cerere și ofertă, politic ori al *comenzii sociale, măi tovarășe!*

Ei lucrează (pe viața lor, pe banii lor, pe impozitul lor, pe paguba lor materială), spre câștigul spiritual, spre zborul ce îi duce dincolo de mizeriile lumii ce li se tot înfig în pâine, în gât, în oase să-i macine, să-i aducă la nivelul egalizator, așa, doar să mai moară și capra vecinului, ori poate cu argumente de o abisală prostie mocofănească : *de ce ne trebuie nouă artă, ce să faci cu ea?!*

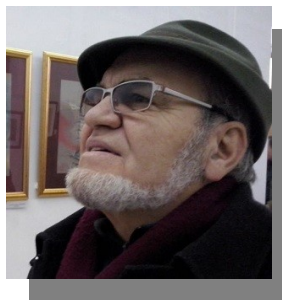
Ei, artiștii, sunt pildă vie că poți să trăiești și în afara palpabilului, mai mult, ei cred și te îndeamnă că nimic nu-i mai de preț decât dulcele zbor și alint al sufletului descătușat în fața mirajului misterios al posibilităților de dincolo de planul tabloului.

Ei vor să te învețe să-ți trăiești viața și nu doar să o mănânci, bei, jefuiești, să-ți bați joc de ce ți-a dat Dumnezeu (ori selecția naturală, dacă vrei), dreptul de a afla prin simțurile tale, cum e lumea, cine ești, ce poți, până unde, până când și ce va fi după!

Aceasta vor artiștii?!

Fii serios, domnule, triștii vor glorie, vor recunoaștere, vor să se insinueze, să sublimeze...bla, bla, bla, toate gogorițele și aberațiile știute...și ce ne costă, ce te costă pe tine, îi vrei că ține pentru că tu nu poți fi ca ei?! Sau ți-e frică de jertfă, de tenacitatea, de pustiul ce-l creai în jurul lor?! Tu nu te rupi bucată cu bucată ca să te dăruie - așa cum bine se știe la Brăila, pe nimic - tu nu te poți extazia că te-ai născut în operă și să alergi cu sufletul pe simeze, tu nu suportă îndoilele, roaderea continuă, arderea din a cărei cenușă să afli ceva și, mai ales, nu suportă ca acel ceva să-l dai, așa de haram, altora.

Uitați-vă cu atenție la această expoziție și înainte de orice judecați cu sufletul, cu mintea nu cu calculul pecuniar și nu prin prisma a ce vreți sau știți ci așa direct, lăsați ochii să vă ducă în dincolo spre niciunde pe care îl expun artiștii din lumea lor virtuală!

Hugo MĂRĂCINEANU

Vei simți pe cei ce vin din ambiție, înfocați, trufași, pe cei ce vin umili, calmi, liniștiți, pe cei ce se ascund sub tehnici alambicate, sub meșteșuguri prea mult meșteșugite, pe cei ce se uită în curtea vecinului, dar de fiecare dată vei afla trepidația inimii și foamea de a se comunica, de a fi în comunicare, dacă nu cu tine măcar cu sinele său.

Un tablou nu ne învață nimic: el atrage, surprinde, exaltă, duce, pe nesimțite și din dragoste, la nevoia de a trăi frumos, el înalță și redresează spiritul! Atâta tot!

Cumplit de direct acest franțuz Odilon Redon și-i convine să recunoască pentru că publicul său are știință a ceea ce vede, sau nu, se da cosmopolit că are bani și îți afișează *priceperea și gustul rafinat*. Că totuși obiectul de artă are și o adresă, că această adresă este inaptă a simți, este incultă, este săracă (material), atunci artistul nu mai are nicio vină și uite de aceea reapar pe gustul *onor clientului* copiiști - făcătorii de imagini ce confundă narațiunea cu peisajul, confuzia cu armonia, copiatul cu reinterpretarea și grotescul situației lor cu gloria (faima de care sunt avizi, vezi prostituția media tv!).

Nu, nu fac o *cronică la o expoziție* ci mă exprim ca unul dintre expozanți. E greu și riscant să-i vezi pe ceilalți fără să te privești în oglindă, că totul începe în tine și poate să se reverse doar dacă ai darul de a rămâne ceea ce ești pentru a te raporta la ceea ce sunt ceilalți.

De ce nu ieșiți cu discuțiile voastre în afara atelierelor, ne-a apostrofat poetul doctor în indianistică George Anca, lumea nu vă cunoaște, nu are acces la profunzimea a ceea ce faceți și spuneți?!

Ei, bine, maestre, iată ieșim aici prin *Litera13* și în public prin *prezentări de expoziții, saloane, tabere, expoziții naționale*, iar publicul nostru - acela care este puțin, mai ales intelectualii, alți artiști, actori, scriitori, muzeografi, bibliotecari (alți înrâiți în cultură) - mă bucur și sper că ne apreciază și ne înțelege.

Iar pentru a fi corect nu-mi rămâne decât să închei *pledoaria pro-arte* cu enumerarea aleatorie a expozanților: Ionel Radu, Cristi Radu, Gheorghe Mosorescu, Hugo Mărcineanu, Vasile Gaiță, Radu Pencea, Walter Mărcineanu, Maricica Radovici, Teodora Constantinescu, Mădălina Mînză, Marilena Ioanid, Nela Constantinescu, Ana Maria Dobre, Sorinel Costiuc, Crenguța Manea, Vali Gavrilă, Adrian Stoica, Carmen Crăciun, Angelica Deacu-Moscu și Paula Neagu.

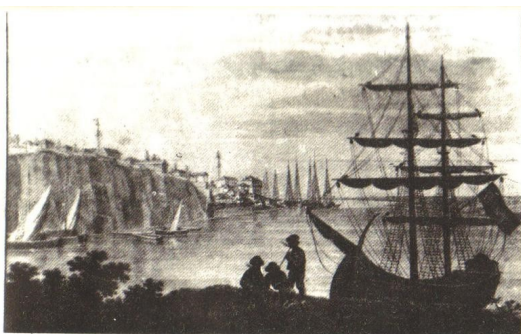
Veșmântul și podoabele din zona istorică a Brăilei de la daci și până în prezent

Perioada turcă

Primele mențiuni documentare ale Brăilei datează din secolul al XIV-lea, una dintre ele fiind o descriere geografică spaniolă, unde Brăila apare sub numele de Brillago. Tot în acea perioadă se conturează relația comercială între Brașov și Brăila. De la Brașov plecau produse manufacturate săsești și parcurgeau drumul prin Brăila, pe Dunăre și apoi pe mare înspre răsărit. Iar de la Brăila, se trimiteau înapoi, înspre Brașov produse răsăritene dar și autohtone: lână, piei, miere. Documentele vremii prezintă Brăila ca având un comerț înfloritor aducând mărfuri de la tătari, arabi, dar și din Grecia și Constantinopol. La Brăila se găseau produse diverse: țesături (mătase, stoffe venețiene și genoveze, apoi cele din Flandra, Germania sau Cehia, aduse de brașoveni), fructe exotice, mirodenii (șofran, piper), săbii din oțel de Damasc, tămâie, oglinzi, cristaluri și bijuterii. De la Brăila negustorii străini cumpărau: cai, sare, cereale, oi.

În anul 1538, Brăila intră sub stăpânire turcă iar scrierile vremii prezintă o îmbunătățire a vieții comerciale și o denumesc *schela Munteniei și Moldovei*. Brăila apare în documentele Imperiului Otoman cu numele de *Ibrail*. După ocuparea teritoriului, turcii construiesc o cetate de zid, impunătoare și foarte bine apărată. Aceasta era compusă din cinci incinte dintre care trei prevăzute cu bastioane și în total aproape 200 de turnuri care străjuiau cetatea.

Multe dintre case erau acoperite cu olane gălbui, streșini late și pereți scunzi, caracteristice stilului turcesc, iar cei mai înstăriți aveau tavanele camerelor din lemn, lucrat în formă de rozetă. Turcii au ridicat, de asemenea, lăcașuri de rugăciune – *geamii și meceturi*. Singurele urme ale unei astfel de construcții, se află astăzi, pe locul unde este ridicată biserica Sfintii Arhangheli din centrul vechi al orașului. Din momentul în care Brăila a devenit *raia*, cuprindea 55 de sate și siliști.

1 Brăila — după o gravură de Alois von Saar, Viena, 1826

Ioana GRIGORE

Majoritatea locuitorilor se ocupau cu negustoria dar, existau și mulți meseriași: cojocari, tăbăcari, cizmari, croitori, zidari, brutari, plăcintari, cafegii etc. Cojocăria, de exemplu, mai ales *cea subțire* împreună cu produsele ei, se bucurau de o mare apreciere în afara hotarelor. Acești meseriași erau organizați în bresle cu staroști în fruntea lor.

În ceea ce privește vestimentația în timpul perioadei turcești, aceasta preia elementele specifice hainelor otomanilor. Conștienți fiind de rolul mult mai important al hainelor decât acela de satisfacere a nevoilor de bază – căldură, acoperământ, protecție - turcii acordă importanță deosebită ținutei. Cu ajutorul formei, materialului și decorațiunilor, veșmântul ajută la identificarea rangului oficial, profesiei, averii și statutului personal al purtătorului. Aceștia preferau mantii drepte, lungi care ofereau un aspect solemn. Accentul se punea mai mult pe hainele bărbătești, oglindind stăpânirea bărbatului asupra femeii, care trăia ascunsă de ochii lumii.

Idealul de frumusețe era acela al înaltului demnitar, matur, solemn și greoi, impunător prin volumul mare pe care îl ocupa în spațiu. Acesta purta caftan de atlas de mătase, roșu, verde sau albastru, reprezentând o robă deschisă, lungă până la glezne, cu croială dreaptă. Prezentă era și ținuta militarului, ienicer, cu viață activă și continuă mișcare fizică, purtând pe cap un chipiu de țesătură albă, tubulară, ținută în sus de o pană, iar la spate întărită cu un cerc metalic, pentru protecție. Pentru a se deplasa mai ușor, soldații își prindeau la brâu, poalele hainei. Alte piese vestimentare caracteristice veșmântului otoman erau: șalvarii, ilicele, entari și feregeaua feminină.

Stăpânirea turcă a adus cu ea aspecte specifice ei, în majoritatea domeniilor și chiar dacă în unele zone cum ar fi tipul de vestimentație, influențele s-au observat doar atât cât a durat ocupația, în vocabular, dar și în bucătăria românească regăsim repere care deja au devenit moștenire și care sigur se vor păstra de-a lungul timpului.

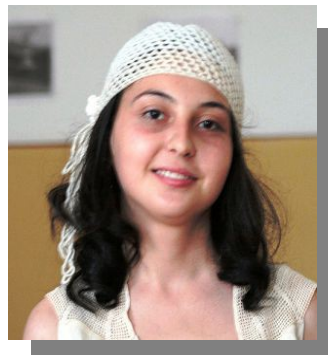
Ia te uită farsorul, ia te uită intelectualul, ia te uită huliganul, ia te uită-l Mihail Sebastian

Controversată, personalitatea Dumneavoastră, domnule Sebastian! Cred că e cea mai potrivită adresare pe care v-ați însușit-o.

Dar v-ați asumat TOTUL. Și cerurile, și vacanțele în joc, și personajele poetice extrem de răsfățate precum Ștefan Valeriu, Corina, Adriana, Gelu, Nora, Paul. Și totuși... Cum să vă spun? Iosif Hechter?! Nu... Victor Mincu? Nu... E, poate, prea comercial...

În infinitul bâlci al lumii, ați câștigat! Întâmplările nu au făcut ca strălucirea constelațiilor să piară. *Scrie și te jucăm!* - așa v-au spus Mircea Șeptilici și Nora Piacentini. Și-ați făcut-o. Și ei au făcut-o. Ați scris, au jucat. Ați răzbit! Cu emoții, dar fără pic de teamă. Ca-n teatru, cu riscuri! *Alhambra* a fost formidabil în acea seară... Actorii minunați! În acel timp, când încă se afla în pregătirile de pe scândurile scenei, *paternitatea* steluței a fost discutată, deși nu puțini erau cei ce știau cine este de fapt, Victor Mincu. Ați trăit greu ca evreu, înspăimântat în permanență de iminența morții pe care n-ați fi dorit-o. În fond...

Cu minunata artistă Leny Caler, cea care i-a inspirat și pe Arghezi, și pe Camil Petrescu ați pariat succesul *Jocului de-a vacanța*. A reușit. După o lună, dacă ne gândim la mărturisirile actriței, a fost gata. Piesa a fost scrisă, dar Leny nu a putut fi Corina. Ați văzut și defectele femeii adorate: *Am văzut-o pe Leni și i-am comunicat decizia mea de a da piesa lui Iancovescu și Mariettei. Numai în cazul în care această soluție ar eșua, aș putea să-i pun din nou piesa la dispoziție. A primit vestea cu destulă stăpânire, dar cu o emoție vizibilă. Poate nu emoție. Surpriză, necaz, regret – și departe, departe de tot, nevoia de a izbucni în lacrimi. Asta e logica stupidă a jocului nostru. Atât timp cât știa că piesa îi aparține, că pentru ea o scriu și pentru ea o păstrez, era neglijentă până la indiferență. Acum, când o pierde sau când e amenințată s-o piardă, piesa îi devine necesară și suferă de a nu o mai avea. Iar eu – nici eu nu sunt altfel. Regăsesc acea muflerie intermitente de care vorbește Swan. Ajunge puțină neliniște, ajung îndoiala, întrebarea, presupunerea că îi sânt indiferent, pentru ca să sufăr că n-o văd și să mă gândesc zi și noapte la ea. Dar când (cum s-a întâmplat azi-dimineață) o găsesc învinsă, fără rezistență, gata să mă iubească, atunci dintr-o dată îmi recapăt distanța și încetez a o mai iubi.*

Codrina Codruța TUDORIU

Am avut azi-dimineață impresia că e urâtă. Nu-mi plăcea pur și simplu – ceea ce mi se întâmplă pentru prima oară de când o iubesc. Dar știu bine că nu-i adevărat și că – chiar dacă ar fi – nu are importanță. Adevărul e că azi-dimineață eu eram stăpân pe jocul meu și ea nu – ceea ce o obliga pe ea să mă iubească și pe mine să n-o iubesc. Mecanism psihologic de o simplitate copilăroasă și care funcționează mereu la fel.

Tânăr, timid și foarte stângaci ați iubit-o, însă farmecul *profesorului* au subjugat-o. Era și firesc. Ați acceptat. *Profesorul* v-a fost prieten. Ce-ar fi fost de făcut? Suferința tăcută a lui Max v-a deschis ochii și mintea. V-ați ferit în a mai fi capricios, în momentul în care i-ați făcut vizite bunului prieten, Max Blecher. Acesta povestea despre *distracțiile* alături de Geo Bogza. Patul chinutului devenea în acele momente de bucurie, un vapor pe apă. Cu astfel de închipuiri va trăi mai târziu și personajul Bogoiu, nu-i așa? Mircea Eliade și Camil Petrescu v-au fost prieteni literari până când... [...] *Un accident banal/ Un acrobat/ Un salt mortal, / Și... / Acrobatul nu s-a mai sculat.* Nu e o confuzie. Să nu vă mire că l-am citat pe a-l dumneavoastră contemporan simbolist Minulescu... Nu e o confuzie, e pur și simplu ULTIMA ORĂ. Existența v-a fost pusă sub tăcere. Nu s-a întâmplat aceasta cu literatura dumneavoastră. Literatura nu a fost un ACCIDENT, nu a fost o abatere, nu a rămas fără nume, literatura dumneavoastră e una dintre acele *Femei* calde, naive, de-acum intelectualizate.

Tăcere? Nicidecum! Orașul încă mai poartă parfumul salcâmilor... Efect fulgerător. Mare entuziasm.

Păreră de cititor – **Întâlnirea cu O samă de scriitori de Dumitru ANGHEL**

Volumul *O samă de scriitori*, antologie de critică literară, Editura Istros a Muzeului Brăilei, 2014, 500 pagini, cuprinde o nouă reverență pe care autorul, Dumitru Anghel, o aduce unui număr de 114 scriitori. Autor a nenumărate *cronici muzicale, cronici de teatru și de film, recenzii de carte, eseuri*, în presa brăileană și în alte publicații din țară și străinătate, ca un martor înțelept, se îndreaptă cu o dragoste perpetuă către scrierile altor condeieri.

Este structurat pe 11 capitole, după apartenența geografică a celor prezentați, am putea spune, cu scriitori din Brăila (77), București (12), Galați (7), Teleorman (5), Vrancea (4), Iași (3), Prahova (2), Constanța (2), Satu-Mare și din Arad (2), ultimul capitol cuprinde *Referințe critice despre cărțile semnate de Dumitru Anghel*.

Volumul începe cu un recurs la memoria culturală despre Fănuș Neagu, acest *Gargantua al literelor românești*, cum îl consideră autorul (tot despre acest mare scriitor brăilean, Dumitru Anghel spune: *Arborele genealogic al metaforei lui Fănuș Neagu își are rădăcinile în Letopisețul lui Ion Neculce și-și întinde ramurile până la Humuleștii lui Ion Creangă și Comorofca lui Panait Istrati*) și se încheie cu Irina Anghel, o foarte tânără poetă aflată la granița unei adolescențe înflorită de fiorul poeziei.

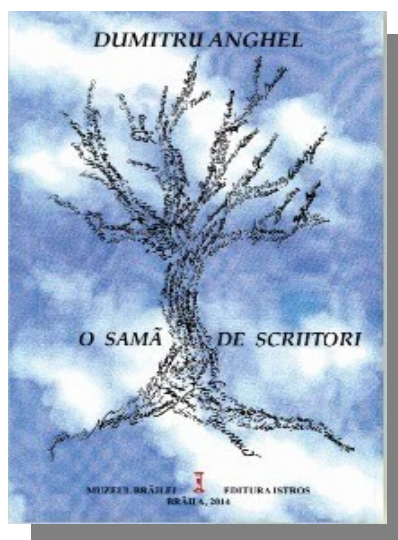
Domnul Dumitru Anghel acordă tot aceeași atenție, asupra scriitorilor consacrați ori asupra celor ce tropotesc cu asiduitate la pragul definirii lor ca oameni de creație, cât și asupra celor ce își ridică sfios lujerele gândirii poetice. De aceea întâlnim nume absolut noi ca : Irina Anghel și Cristina Terente din Brăila, Denisa Lepădatu din Galați și Marina Raluca Baciuc din Vrancea. Fără a face parti-pris-uri de vârstă sau de popularitate, autorul, admite conceptul că *Este loc pentru toată lumea în literatură* și de aceea, cum spunea criticul Viorel Coman *citește cu inima deschisă* fiecare volum nou apărut care-i atrage atenția, căutând să afle forme ale frumosului literar exprimat de scriitorii mai mult să mai puțin maturizați creator, încurajând demersul acestora, făcând genul de critică de întâmpinare, cu portrete excelente, într-o deschidere a sufletului spornică și generoasă.

Referindu-se la scriitorii tineri, meritoriu este faptul că domnia sa trece cu finețea ce îl caracterizează peste stângăciile inerente oricărui început, accentuează cu grație reușitele fiecărui condeier și, ca un dirijor al unei orchestre pe care acest mare iubitor al muzicii ar fi fost dispus să o dirijeze dacă drumul vieții sale s-ar fi rostuit altfel, ridică bagheta *recenziei, a cronicii*, la statutul de speranță ce se înalță pe ariile vreunei simfonii ce-i cântă în suflet. Știe că unii dintre autorii acestor cărți vor face mai mult...Vor izbândi!...

Lucia PĂTRAȘCU

Prin critica sa originală și generoasă, plină de dăruire și talent, cu o psihologie analitică bine precizată și cu obiectivitate perfectă, asemenea unui grădinar îndrăgostit de florile scrisului, Dumitru Anghel hrănește universul cultural brăilean. Voi reda un citat preluat de la Sanda Tănase: *Cărțile lui Dumitru Anghel alcătuiesc, privite în ansamblul lor, o operă unitară din care se înalță, gravă și melodioasă, vocea Brăilei. O voce inconfundabilă, uneori tăioasă ca șișul, aspră ca șmirghelul, dar și o voce-mugur parfumat, voce vin-înmiresmat, voce-floare de salcâm, voce-dor de depărtări...*

Afirmăm că acest volum este, fără îndoială, o lucrare specială, pentru că forța simțului critic, cu care autorul este dăruit, se împletește cu dulceața acceptării indulgente a căutărilor ezitante în care înoată cu multă îndrăzneală unii dintre tinerii autori prezentați. Este speranța criticului că undeva, între răsadurile cultivate de aceștia cu unealta scrisului, pe coala albă, va răsări floarea albastră a creației pure. Meritul incontestabil al lui Dumitru Anghel este că, prin publicarea acestui volum, face referire asupra unor scriitori foarte cunoscuți, alții mai puțin, iar ceilalți proaspăt intrați în caruselul cuvintelor, tocmai pentru a se adresa, de fapt, în mod egal tuturor cititorilor, indiferent de calitatea lor mai mult sau mai puțin avizată, cu îndemnul subliminal către lectură. Ca și cum ar spune: *Citiți, cunoașteți, alegeți și hotărâți voi cine merită prețuirea voastră!*

Recenzie

Romanul de analiză la Liviu Rebreanu de Zanfir ILIE

Dumitru ANGHEL

Volumul de istorie și critică literară *Romanul de analiză la Liviu Rebreanu*, Editura LIMES, Florești – Cluj, 2014, 114 pagini, semnat de scriitorul Zanfir Ilie, are ținuta științifică, riguroasă și, în egală măsură, elegantă, a unei lucrări-argument, un amplu expozeu de analiză pentru un segment reprezentativ din opera literară a unui scriitor clasic român; eseu structurat pe un palier spiritual, cu o viziune esențialmente reală, protejată de o umbrelă conceptuală absolut valorică.

Cartea are aura și valențele unui *catalog* de referință din *fișierele* bibliografice ale marelui romanțier, manieră de lucru specifică activităților dintr-o instituție de profil (Zanfir Ilie este managerul Bibliotecii gălățene V.A. Urechia...), de unde au fost extrase semnificațiile, autentice și relevante, ale unei lucrări monografice.

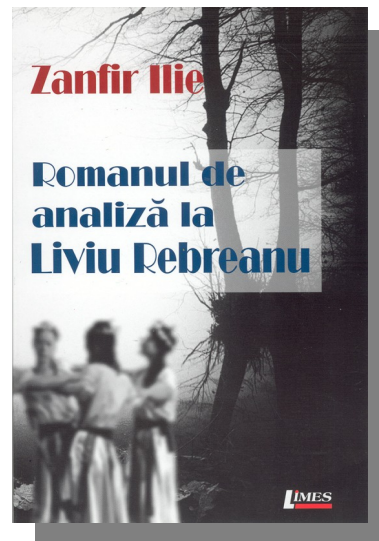
Criticul și istoricul literar de secol al XXI-lea a avut tactul și prudența să păstreze distanța elegantă și respectuoasă față de toate speculațiile comparatiste dintr-un domeniu literar vulnerabil prin tulburătoarea sa autenticitate și prin unicitatea registrului tematic și critic, din perspectiva unor posibile alternative.

În consecință, se poate vorbi de o analiză exhaustivă și pertinentă a operei lui Liviu Rebreanu, ca o *disecție* pe masa de operație a unui... *pacient* cu multiple și importante... *probleme*(!) de literatură modernă, de proză, de roman, ca specie a genului epic cult, de la Nicolae Filimon încoace, încât încercarea de a mai spune ceva în plus n-ar mai fi fost necesară decât după *autopsia* altui exeget al temei, cu riscul unui *mal praxis* de circumstanță.

Din aceste motive și alte câteva, pe care le vom semnala pe parcursul expozeului, *contrapunctul* critic și al analizei întreprinse de Zanfir Ilie are sonoritățile și acuitatea unor inspirate și decente recondiționări venite dinspre posibile și firești clișee, iar canonul perpetuării lor se păstrează, ușor alterat, doar în virtutea unui automatism ritualic cu ingredientele aparatului critic, poate și pentru că transmite verbului său critic un aer de gravitate barocă, pur estetică, cu intermezzo-uri spontane de inteligență și erudiție, pe care le cantonează într-o manieră cu particularități stilistice între spirit polemic, pe de-o parte; obiectiv și argumentat, pe de altă parte, din care nu știi ce să alegi: exegetul cultural, documentat sau criticul rafinat, cu gesturi bine temperate, ca în *Claveciful*... preclasicului J.S. Bach?!

Primul dintre cele 15 eseuri punctuale, *Romanul, concepte de teorie și de istorie literară* (p. 9-12), ca... o *uvertură* la expozeul critic și de istorie literară, face trimiteri docte, documentate din istoria civilizației umane, de la personalități ale Greciei antice, *părinții* de necontestat ai eposului eroic și legendar, Platon, Plutarh, sau ai Romei imperiale,

Suetonius, până la romanul cavaleresc din Evul Mediu și până la *Război și pace* de Lev Tolstoi; cu extindere la *Suferințele tânărului Werther* de J.W. Goethe, *Doamna Bovary*, de G. Flaubert sau *Demonii, Frații Karamazov, Idiotul* de Dostoievski, și continuând cu *Gargantua și Pantagruel*, de Fr. Rabelais ori *Don Quijote* de Cervantes; ca să încheie cu secolul al XIX-lea, care oferă *teren ofensivei epice sub aspectul romanului total de tip balzacian..., stendhalian sau flaubertian* (Op. cit., p. 11).

Al doilea eseu păstrează tempo-ul *uverturii* argumentelor lui Zanfir Ilie cu exemplele ilustrative și convingătoare de la *Istoria ieroglifică*, semnată de membrul Academiei germane, domnitorul moldovean Dimitrie Cantemir, și *Țiganiada, epopeea parodică* a lui Ion Budai Deleanu, *Tainele inimii* de M. Kogălniceanu, *Elena* de Dimitrie Bolintineanu sau *Ciocoi vechi și noi*, de Nicolae Filimon, *scriere robustă, organizată după registre și procedee balzaciene și stendhaliene, dar cu suficientă reprezentare individualizantă a întâmplărilor și personajelor* (pag. 14). Ca să încheie cu *marșul triumfal* al romanului românesc: *Mara*, de Ioan Slavici, *Viața la țară, Tănase Scatiu* de Duiliu Zamfirescu, *Neamul Șoimăreștilor* de M. Sadoveanu, *Arhanghelii* de I. Agârbiceanu...

Critic exigent, Zanfir Ilie consideră că orice idee, părere, ipoteză sau... *sentință*(!?), necesare în actul critic, au dreptul la o validare rezonabilă și, ca atare, stabilește într-un alt eseu, *Conceptul de roman de analiză* (p. 17-21), deontologia afirmațiilor sale la temă, cel puțin în/din două direcții: un conglomerat de acțiuni interconectate, fie din sfera narațiunii - ca mod de expunere dominant în epică -, fie din zona personajelor, care se individualizează cu elemente particulare de sine stătătoare, dar se și interferează cu alte puncte de vedere, până la simbolistica unei configurații originale, mai ales că nu neglijează nici argumente din zona literaturii critice universale, Albert Thibaudet și Sigmund Freud ori Garabet Ibrăileanu și G. Călinescu.

(urmare din p.16)

În speță, cu trimiteri bibliografice, fără să epateze prin aluzii docte de lector de specialitate, ci pentru ca să convingă, să definească concret conceptul de analiză a romanului; și începe cu Garabet Ibrăileanu, care remarcă faptul că, după modul de prezentare a personajelor, există două tipuri de roman: de creație și de analiză (p. 18), continuă cu Albert Thibaudet, care dă romanului de analiză o accepție extinsă, deosebindu-l de romanul de aventuri, care este un teren al acțiunii, prin excelență (p. 19); nu-l uită pe G. Călinescu, care apreciază că adevăratul roman de analiză nu se preocupă să determine individualitatea eroilor, ci face monografia unei unice laturi sufletești (pag. 19), și încheie cu Sigmund Freud, care, prin studiile sale, deschide universul unei lumi ferecate în ființa umană, iar dragostea și moartea devin principii ale existenței în metafizica accesibilă epic (p. 20), ca o temelie a psihanalizei.

Un eseu mai extins, *Romanul românesc de analiză Pădurea spânzuraților* (p. 23-36), îi dau prilejul eseistului Zanfir Ilie să facă o analiză amplă și documentată a... romanului de analiză, pe un voluptuos experiment stilistic, între faptul biografic determinant, implicarea sufletească, superstiții exacerbate de întâmplări dureroase, personale, moartea fratelui acuzat de trădare de către autoritățile austro-ungare; și patriotismul, ca alt tip de concept, subiectiv și analitic, pe structura unui roman psihologic: *Factorul subiectiv al durerii face drama întrutotul credibilă în derularea ei, înviorând un univers schematizat și valorificând posibilitatea extensiilor în plan psihologic* (p. 25).

Intensitatea analizei este graduală, de tip armonic, cu tonalitatea unui *Preludiu* de Fr. Chopin, cu un *pianissimo* în așteptare: *Începutul romanului se face prin descrierea poetică (!) a instalației morții, dătătoare de fiorii neliniștii, mai sumbri decât în registrul clasic...* (Ibidem). Descrierea execuției prin spânzurare a celui din Svoboda îl aruncă pe *Apostol Bologa* în coșmarul eului reprimat, atât rațional, cât și sentimental... (p. 27), secvențe răscolitoare de psihanaliză și existențialism: *Dar Apostol Bologa acceptă moartea ca pe o izbăvire și atingerea unui liman, refuzând toate încercările pentru demersuri salvatoare* (p. 36).

Sunt pagini de analiză de mare rafinament, în stilul inconfundabil al bibliotecarului obișnuit cu acuratețea documentării de o diversitate deconcertantă, particularitate elegantă și definitorie a lui Zanfir Ilie, care nu-și trădează nici prestația managerială și nici conștiința de intelectual rasat obișnuit cu rigoarea, ca în descrierea întregului eșafodaj al spânzurării, cu detalii de-o impresionantă reacție afectivă, în exces, ușor patetică, ca-ntr-un sacrificiu pângărit împotriva creștinilor din timpul persecuțiilor Romei imperiale. Pentru ca să demonstreze valoarea afirmației că romanul *Ion* a fost cu adevărat pragul celebrității prozatorului din Ardeal sau să întărească și caracterul psihologic al cărții *Pădurea spânzuraților*, exegetul Zanfir Ilie trece în revistă, cu acribia cercetătorului integru, opiniile unor voci autorizate ale momentului:

E. Lovinescu, Tudor Arghezi, Nicolae Iorga, Mihail Dragomirescu, D. Panaitescu-Perpessiciu, Șerban Cioculescu, G. Călinescu, Tudor Vianu până la mai... *actualii* Valeriu Cristea, Lucian Raicu, Ov. S. Crohmălniceanu, Adrian Dinu Rachieru, Theodor Codreanu, I. Simuț..., într-o devălmășie autorizată ca de la nivelul unor *pledoarii* în instanțe juridice, pe fondul ideilor dintr-un alt eseu, *Teme, idei, aspecte stilistice...* (p. 37-46). Criticul și istoricul literar gălățean citează copios și cu un nedisimulat respect din G. Călinescu sau E. Lovinescu pe două motive, pe două concepte de interpretare critică: *instinctul creator și conștiința estetică* la romancierul L. Rebreanu, dar meticolosul cercetător are și varianta sa și oferă perspectiva unor interpretări moderne, de ultimă generație, *cu multiple continuări sau cu opțiuni înnoitoare* (p. 52), în condițiile în care marele scriitor abia își mai păstrează... *fotoliul de senator* al literaturii române în manualele școlare de azi, ca și Ion Creangă, Marin Preda, Mihai Eminescu...

În alte eseuri, digresiuni paralele pe o onomastică, ușor mistică, mai degrabă simbolistică populară pentru personajul din *Pădurea spânzuraților*, apostolii lui Christos: *prin extensie secundară, la o persoană care a propovăduit creștinismul primar, și, prin sens figurat, pe acel ce susține cu înflăcărare o cauză, un ideal* (p. 54); sau o diferită și contradictorie atitudine în privința... romanului *Ciuleandra* (sau, mă rog!?, cum s-ar putea numi această proză de medie întindere...), și... *suspect de prudent când apelează la opiniile contemporanilor, deși mi se pare că n-ar fi avut nevoie de nicio acoperire*, deoarece Zanfir Ilie, dincolo de spațiul temporal, care-i asigură un confort al certitudinii, are detașarea indusă din zăbovirea în spațiul bibliotecii: *Sentințele critice sunt departe de a fi infailibile, oricât de celebre și idecifrabile au semnăturile* (p. 64). Pedant, ușor prudent, cu o undă cremoasă de ironie veselă, criticul de secol al XXI-lea face atâta tapaj de mistică epică din... așa-zisul roman *Ciuleandra*, încât atrage atenția mai mult prin nonaccept și trimiteri spre simboluri, în care mai mult nu crede decât și le ia drept argumente, iar pe noi nu ne-a convins nici măcar prin cucernica trimitere la Preafericitul Teoctist.

Adevărul este că Zanfir Ilie n-ar fi avut nevoie de... argumente, și suplimentare, și *autorizate*(?!), de referințe critice... *beton* la opera lui Liviu Rebreanu, pentru ca să-și stabilească punctul său de vedere. O face însă cu grația și eleganța cercetătorului onest, cu tabieturi de boier de spiță veche, care știe cum să se poarte în lumea aceasta arogantă și bezmetică!

Judecățile de valoare din cartea *Romanul de analiză la Liviu Rebreanu* îi conferă scriitorului Zanfir Ilie un ascendent al rafinamentului analitic, interpretativ, cu o tăietură a frazei, elegantă și de-o expresivitate spontană, pe care critica de specialitate va fi nevoită să i-l recunoască și să țină seama de el.

Membrii Litera 13 într-un volum de Lucia Pătrașcu

Membrii mișcării *Litera 13* : Virgil Andronescu, Alexandru Halupa, Dragoș Ionescu, Alexandru Tudor Costin și Mihai Vintilă pot fi găsiți în volumul *Întâlnire cu o carte* de Lucia Pătrașcu apărută la Editura Lucas Brăila 2016.

Puteți găsi *cronici* despre volumele pe care aceștia le-au publicat până în prezent redactate de autoare din perspectiva unui cititor avizat.

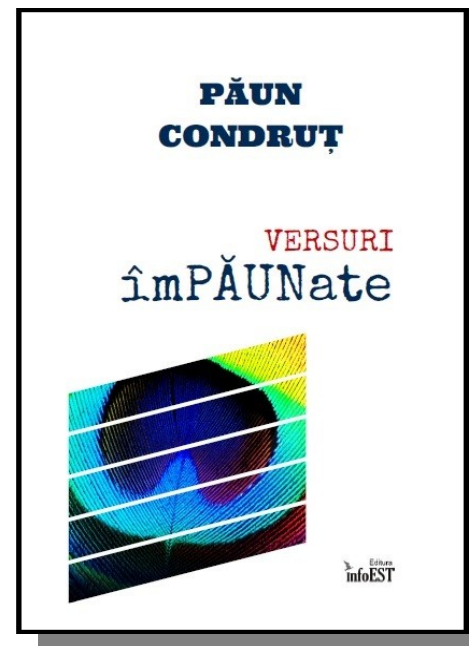
Păun Condruț și versurile sale împăunate

Autorul Păun Condruț încearcă prin *Versuri împăunate* o plimbare pe străzile mentalului. Aici - în ciuda singurului neuron pe care îl mai posedă, cum îi place lui să ... mărturisească - are loc o explozie a creației dincolo de constrângerile vieții cotidiene. Rămas, în urma aventurilor sale pe mări și oceane cu un tangaj, el se revarsă uneori în zâmbete acvatice ușor de perceput pe uscat.

Escador de La LAGUNA, critic literar spaniol

Pentru Păun Condruț faptul divers devine *subiect de versuri*. Avem conturat un întreg univers casnic unde gândurile, trăirile și ideile autorului prind viață. În această lume a sa nu este singur ci apar alături de el: iubite pierdute, prieteni, doamna Rodica sau Adrian. Poezia sa nu este una filosofică sau căutată ci simplă și ghidușă ca o pisicuță ce tocmai a prins un șoarece. Sub aparenta libertate de formă se ascunde, de fapt, o deschidere spre nou, dar și o luptă împotriva limitelor.

Mihai VINTILĂ, editor

Păun Condruț.
Versuri împăunate.
 Siliștea, Brăila
 Editura InfoEST, 2016

Dincolo și dincoace de principiul incertitudinii lui Heisenberg...

Alexandru Costin TUDOR – *Oglinzi*. Ed. Zorio, București, 2014

Neconsiderând, precum un Borges, că oglinzile ar fi ceva abominabil, Alexandru Costin TUDOR își intitulează a doua carte (prima a apărut în anul 2013, cu titlul *Maria*) chiar *Oglinzi*, poemul care dă numele dând un prim indiciu asupra unei părți din substanța ce alcătuiește exercițiul său liric: filosofia!

Iată poemul, aproape în întregime:
Conștiința/ mă întreabă cine sunt.../ În prima clipă încerc să mint,/ dar, instantaneu,/ realizez că trebuie să fiu sincer.../ Cu mine sunt EU./ Dintr-o dată e pustiu în juru-mi,/ toți sunt departe, dureros de departe.../ Doar întrebarea revine mereu/ de undeva, poate dintre stele,/ obsesiv, mereu aceeași.../ Cine sunt eu?.../ Răscolind adâncurile ființei/ gândurile străbat universul căutându-și izvorul.../ O prezență stranie... de Nimeni/ mă conduce./ Cine sunt eu?/ Nimeni.../ Încotro mă îndrept?/ Spre.../ Urmează-mă!/ EU îți voi arăta Calea...

Implicit, și cititorul este provocat la această aventură a unui quasi pesimist în tranzit, al cărui *Autoportret* (p.14) deschide o nouă poartă hermeneutică, atracția psalmică: *Pe alei fără nume, în parcul pustiu,/ Sub candela lunii arzând printre brazii/ Alerg după tine, nebun, să te prind,/ Te vreau, te doresc, te chem și te simt!/ Ești abur de șoapte.../ Dar e târziu... O, Doamne, ce târziu/ Și glasul pașilor tăi uzi/ Se pierde în noapte... .*

Primul poem din carte, *Chemarea nesfârșitului*, confirmă aceste aproximări ale cronicarului, contribuind și la construcția (auto)portretului: *M-am știut/ o amforă cu torțile sparte/ în care timpul a adunat istoria/ și lumina multor apusuri stelare./ Mă simt/ o mână de lut ars/ în care atomii aleargă haotic/ căutând înțelepciunea./ Știu/ că atunci când o vor găsi/ marea mă va chema/ prin fiecare grăunte de nisip/ din trupul meu...*

Un alt autoportret, întâlnit mai spre final de carte, este parcă mai ludic, și apropo de relația cu divinitatea (redăm aici începutul și sfârșitul): *Uneori plec să mă iert,/ mă duc să-mi acopăr îndrăzneala și îndoiala/ cu frunze de EU// (...)// Dumnezeu vede, dar se face că nu vede,/ eu cred că de fapt citește o carte... (p.66).*

A.G. SECARĂ

Alexandru Costin TUDOR se întoarce spre un modernism pe care nu îndrăznesc să-l numesc eliotian, dar câte o fărâmă de tărâm pustiit îl confirmă, măcar parțial: *Faleză-i un imens cavou în care gândurile ard feștile./ Pașii străbat alei inerte îngropate-n ceață,/ Tăcut, frunze de ceară se sting cu dor de viață., amintind, într-adevăr, de o Împărăție pierdută, precum este și cea a unui Dionisie Duma, la care ne duce cu gândul când, în același poem, A.C. TUDOR scrie despre o Mare Catedrală... La D. Duma era o catedrală de cuvinte, și la A.C. TUDOR cuvintele caută Sacrul, uneori îmbinându-se surprinzător: *Nu plânge, iubito, fii spadă în teacă!*, deschizând, poate, un nou capitol în lirica erotică... Femeia care poate fi sau poate face și scut din *dragoste și lacrimi*, după cum aflăm de la pagina 19.*

Cuvintele pot fi nisipul nu numai din clepsidre, ci și din mortarul oricărei Construcții (Creații): *Privite prin prisma clepsidrei/ cuvintele sunt nisipul/ ce transpune grafic timpul/ și cuantifică punctul EU... (p.27).*

Onest, încă de la *moto-ul* care deschide cartea, poetul clarifică principalele influențe asumate: *Dacă voi avea vreodată șansa să scriu poezie aș trasa o axă imaginară, reper al definiției, printre două puncte... Primul punct ar fi poezia și poetul Lucian Blaga, al doilea punct ar fi poezia și poetul Nichita Stănescu...*

Dar nici Eminescu nu îi este străin: *Iubita mea cu ochi de ametist/ Ce Meșter te-a creat și după ce idee?/ Ji-a dăruit un spirit dăltuit/ Și-un trup firav și efemer de orhidee...// În ochii tăi luceferi ard tăcut,/ Cristal divin ce te numești femeie./ Tu vieții mele dai sensul dorit/ Deși rămâi, mereu, casetă fără cheie... Sau: *Sunt luceferi în noi și stele pe cer/ În acest Univers – cristal giuvaer./ Moleculă de lut, rod al vieții vulcan,/ Mă știu și mă simt chemat de ocean... (p.25).**

(urmare din p.19)

Casetele-poeme pe care le propune Alexandru Costin TUDOR pot fi îndrăznețe, precum în *Tu și Eu*, text care stă sub semnul anticipației, împrospătând mesajul liric: iată moto-ul care deschide o tresărire de gând ce te poate duce cu gândul la recentul *Ex Machina* (regia Alex Garland) - Moda filmelor cu roboți cosmici... mai cosmică decât tehnica stelară rămâne, în final, terestra iubire... În filmul lui Garland, robotul (roboțica sexy, de fapt) doar mimează iubirea (parcă doar *dragostea de libertate* pare să fi fost însușită de către android!), într-un fel și poezia iubirii (*Dacă Rutheford ar fi bombardat atomul cu o undă de iubire/ atunci/ oare, acesta ar fi vibrat?*, p.45), dar TUDOR se străduiește să o surprindă și în cel mai mic amănunt al anti-realității, chiar și atunci când se aleargă pentru prinderea autobuzului (p.21). Sau în cele două jumătăți de lămâie, trăindu-și clipa lângă aburii fierbinți ai ceaiului, într-o atmosferă domestică, sau în, parcă eco-ul unor vremuri literare apuse, *Lumina îmbrăcată-n salopetă...* (p.26).

Între *tu și eu* care apar aproape obsedant, se încearcă autentic, dacă nu chiar original, o *fizică literară* (p.27), dar și o *matematică literară* (p.30 și 44), ba chiar o *Poezie în cod Morse* (p.34).

Florin Contrea, în prefață, accentuează formația *tehnică* a poetului, ceea ce, poate, nu este departe de adevăr: *Atomii sunt prietenii mei*, spune poetul la p.28, într-un *Vis, cuvintele* (n.n. chiar i) se *deplasează înspre roșu și violet*, Ion Barbu și Niels Bohr sunt citați/ convocați, timpul, în dez-alianță cu poezia, (se) mai întind și capcane (p.33), în care, nu-i așa, cine(-și) sapă groapa, poate cădea în ea: *așezate în formă/ cuvintele închid în ele timpul,/ timpul ACUM.../ timpul TU.../timpul EU...// e ca un lanț cu zale/ în care/ unele cuvinte stau în picioare,/ se ridică pe vârfuri/ în dorința de a ajunge la stele/ și de a trece dincolo de ele...// altele,/ simple elemente de legătură,/ piese în falnica armură,/ stau în genunchi/ și trec aproape neobservate...// dar, fără ele nu se poate/ forma nu ar mai fi perfectă,/ zalele ar fi prea mari/ și timpul ar putea scăpa...*

Între formă și fond, *visele nu mor niciodată*, nici măcar cele literare, resemnarea își spune cuvântul cu o mare, profundă tristețe (*În adolescență am vrut să devin astronaut*, p.36), ideea continuă în poemul următor, de la pagina 37, și ni-l putem păstra pe TUDOR în memoria (literară) cu un *telescop literar* pe umăr, urcând sisific pe muntele metaforelor, de acolo, de sus, ar putea vedea viața, adevărata viață *ca o masă de biliard (acolo/ timpul și spațiul nu există,/ este o limită spre infinit*, p.38), una dintre credințele sale ar fi mai mult decât viabilă (*Cred/ că nu poezi compun poezie./ Poezia există - o simfonie între solid și astral,/ artistul - simplu spectator, redă numai într-un mod personal/ revelația partiturii...*, p. 39), sobrietatea și

austeritatea sa zic, într-un sfârșit *același și mereu altul* (p.40), despre cuvinte că *sunt oglinda gândurilor* poetului, cronicarul va citi cu voce tare: *Prieteni, ne vom studia în tăcere/ unul de o parte a oglinzii hârtie altul de cealaltă./ Undeva, între noi doar condeiu unealtă/ va opri timpul în cuvinte./ Astfel ne vom citi până când/ Cineva va închide tăcut/ jurnalul vieții. Și poate amândoi, critic și poet, vor aștepta fizicianul din *Lacrima luminii*, Marele Fizician, vorbind despre cum se pot intersecta *cărările poeziei*, despre sinceritate (quasi-sinucigașă) de șahist care nu vrea să omoare reginele inimii lui: *Nu știi și nu voi putea niciodată să scriu ca Voi./ Voi scrie ca mine... și, dacă/ între punctul TU și punctul EU,/ uneori cuvântul va curge în linie dreaptă/ să nu vă mirați./ Este numai un caz particular al mișcării...*(p.43).*

Când limpezimea ochilor poetului capătă contur, în pofida principiului incertitudinii lui Heisenberg, de întâlnit la pagina 47, *între solid și astral* existând un spațiu virtual, Metafora zâmbește, ascute și ea, alături de poet, lama care se pregătește de o necunoscută *fiestă* a petalelor de cireș valsând tăcut (p.54-55), dar cine poate ști dacă jertfa nu va fi chiar poetul?! Cuvintele, întotdeauna, sunt gata să jertfească frumos pe cel care este mai aproape de ele, pe cel care crede că le iubește mai mult, dar uneori *Iubirea* nu se vrea privită din interior, nici măcar respirată (*Respir Iubirea* este poemul de la p.56)... Strigătul aproape de disperare este o rugăciune în sine: *Doamne, o, Doamne, ce infinită distanță ne desparte!* (p.57). Vizavi de poemul *Prometeu cuantic* (p.58), TUDOR este în ultimă instanță un Prometeu al Poeziei, înlănțuit la mal de Dunăre (*Deasupra, pe puntea princi-pală/ un polizor îngână partituri de chitară.* p.59), și zeul se trimite pe sine, nu într-o acvilă, ci într-un fulg de zăpadă, care se poate, ca și poetul, împiedica de un cablu de macara (p.62)... Zeul și poetul, cei care se pot ascunde în fulgi de nea, îndrăznind să priveas- că Soarele ochi în ochi, a meditație (Unul dintre ultimele poeme se numește chiar *Meditație*, p.63): *Sfârșitul este aproape, îngrozitor de aproape.../La marginea timpului,/respirând ultimul atom de oxigen al secunde/ ne dăm seama că am greșit.../că aveam, totuși, o armă de apărare,/GÂNDUL/ Prin el te puteam cunoaște și, de ce nu, învinge./Păcat.../Cu energia ultimului atom gândul îți primește chemarea.../Păcat...*

Aruncând o astfel de provocare lui Cronos, poetul nu este inconștient. Doar încearcă să fie prietenos. Și să creadă în continuare în... *Oglinzi*. Cuvintele oglinzi.

Evenimente culturale brăilene, ianuarie – martie 2016

Mihai VINTILĂ

Trebuie să atragem atenția asupra unei antologii datorate Editurii *Liric graph* din Brăila pe care o puteți vedea la rubrica *Semnal*. Ce este de obiectat la această carte? Pe scurt – totul. Rar ne-a fost dat să vedem un volum mai prost editat deși destule poezii din ea nu sunt chiar rele. Numele celui care a distrus totul este Trandafir Sîmpetru. De evitat acest, să-i zicem, editor pe viitor: nu știe ce este o carte, el maltratează pur și simplu ideea • Am primit la Gala Culturii Brăilene o diplomă pentru dezvoltarea culturii prin intermediul publicației noastre *online* InfoEST.ro. Ea a fost ridicată de epigramista Stela-Șerbu Răducan. (Eu unul nu știu ce aș fi spus dacă aș fi ajuns pe scenă și de aceea îi mulțumesc.) • La aceeași manifestare a primit o diplomă de onoare și revista brăileană *Info-Zone* condusă de Gabriela Popa. Felicitări! • *The Guardian* acord[un spațiu amplu poveștii lui Mihai Sebastian în numărul din 19 martie. Viața sa ușor romanțată este adusă în fața cititorului britanic pentru a prefața lansarea versiunii în limba engleză a volumului *De două mii de ani* în traducerea lui Philip Ó Ceallaigh apărut la *Penguin Modern Classics* •

Zig-Zag

Revista Ateneu, nr .53, martie 2016. - Adrian Jicu scrie despre Gabriela Adameșteanu și de acordajele critice ale lui Șerban Axinte. Mihaela Chiribău-Albu se ocupă de *Intinerarele labirintice* ale lui Mircea Eliade iar Ioan Dănilă ni-l readuce *în memorie* pe Solomon Marcus și contribuțiile sale remarcabile. La rubrica *poesis* o găsim pe Carmen-Maria Mecu care vine în fața cititorilor cu noile sale creații. Elena Ciobanu scrie despre Oscar-urile de compensare cu focus pe cazul Leonardo DiCaprio. Nicolae Scurtu continuă serialul despre biografia necunoscută a lui George Bacovia.

Revista Oglinda literară, nr. 172, aprilie 2016 - Theodor Codreanu sub titlul *Schimbarea la față a lui Mircea Cărtărescu?* aduce în atenție cazul romanului *Solenoid* și prezentarea lui în funcție de interesele celor care fac aceste lucruri. Exemplifică cu Gabriel Liiceanu și Nicolae Manolescu apoi atenția sa se îndreaptă spre forme mai profunde. Oricum materialul pare mai amplu, iar acum avem doar o primă parte. Nicolae Georgescu continuă serialul *Eminescu și detractorii săi*. Emilian Mirea dezvăluie mecanismele ascunse ale *Festivalului Național de Literatură* Alexandru Macedonski unde a fost implicat încă de la începuturi. Profesorul Dumitru Anghel face o incursiune în poezia colegului Alexandru Halupa la volumul *Fior decadent* apărut la Editura InfoEST. Concluzia reputatului critic este că: *Fior decadent, este o carte de literatură lirică, pe un registru prozodic, între clasic și modern, de la verbul agresiv, îmblânzit de eleganța semantică a Dicționarului de lux, până la aura de calitate a unor mesaje majore, asemenea unei Ars poetica sau ca... un Ordin de zi pentru iubirea de poezie*. Cristian Neagu nu uită de cei 80 de ani de la nașterea lui Marin Sorescu. Mai amintim materialul semnat de Valentin Popa care face o incursiune în ultima apariție semnată de Paul Strepol, *Sufletul nostru*, Editura Placebo Brăila, pe care o vede plasată undeva între memorialistică și publicistică.

Revista Boema, nr. 85, martie 2016 - acordă de la început spații largi prozei și poeziei. Astfel în acest număr Cristian Biru ne încântă cu *Vânzătorul de cărți*, Andreea Violeta Bobe cu *Primăvara discromată*, iar Lucia Pătrașcu cu *Sărut mâna, bunii mei*. Valeriu Valegvi face o călătorie în universul volumului *Îndrăgostirea de smeu* semnat de Petre Rău, iar Ioan Vasiliu descoperă valențele din poezia lui Dumitru Tâlvescu dincolo de visele albastre ale autorului. Paul Sân-Petru e prezent cu șapte poezii cu ocazia împlinirii onorabilei vârste de 80 de ani. Ne alăturăm și noi redacției *Boema* cu urările noastre de sănătate și La mulți ani!. A.G. Secară face o prezentare competentă și la obiect volumului *Printre stele călător* de Nicolae Mărunțelu descoperind revolta socială a poetului și dragostea care răzbate de peste tot. Secară crede că dragostea la Mărunțelu este efortul de a-l duce și suporta pe cel de lângă tine. Interesantă viziune! Nu sunt uitate nici noile apariții unde semnaleză ca și noi volumul Luciei Pătrașcu *Întâlnire cu o carte* apărută la Editura Lucas din Brăila.

Bucureștiul literar și artistic, nr. 55, aprilie 2016 - aduce în pagina doi informații despre *Festivalul Național de Literatură Marin Preda* și despre *Concursul de epigrame Cincinat Pavelescu*. Lui Marin Sorescu îi este dedicată o pagină sub semnul celor 80 de ani de la naștere. Florentin Popescu se apleacă spre romanul mitologic *Lut* a lui Saviar Mur apărut la editura *Bibliotheca* din Târgoviște în 2016. Entuziast, concluzionează că : *prin Lut, romanul mitologic de la noi, despre care începusem să credem că a apus pentru totdeauna, capătă o nouă lumină și o nouă dimensiune, demonstrând că este departe de a intra definitiv în istorie*. Academicianul Mihai Cimpoi ne-o readuce în atenție pe Elena Văcărescu ca fiind drept o personalitate culturală europeană. Mișcarea *Dada* și *dadaismul* sunt semnalate la cei 100 de ani printr-un colaj de poezii semnate de cei mai de seamă reprezentanți ai săi Tristan Tzara și Ghérasim Luca. Atelierul artelor vizuale din acest număr o are drept invitată pe Eugenia Enescu și femeile sale exotice.

O stea în fulgi de nea

A venit o iarnă târzie de tot
 Și mi-a împletit cuvintele, luându-mi cu
 palmele ei
 Disperarea de a pierde.
 Un șarpe se plimba în voie în sufletul meu,
 Se unduia sarcastic, ca un cuțit în inimă, dar
 zăpada
 Mi l-a luat cu blândețe și l-a vârât în scoarța
 unui copac.

Mi-aș transforma gândurile în frunză,
 Aș implora-o să cânte în locul meu,
 Aș ruga umbra să nu strige peste ea,
 Să nu-i strivească glasul.
 Dar iarna nu sunt frunze, nici
 Greierii nu cântă și atunci sufletul meu
 Se privește în oglindă, se caută, dar
 Nimeni nu îi răspunde.
 Întrebările caută mai departe,
 Nu sunt dispuse să renunțe.

Ies din nou în zăpadă, în zăpada caldă...
 Câțiva pași, câteva urme...
 Le privesc, se uită la mine...
 Îmi aparțin!
 Exist!
 Prin urmare exist!

Aici, undeva, într-o stea plină de iarnă,
 Întunericul meu se topește în fulgii de nea!

Respiro galben-gutui

Priviri căprui agățate de lacrimile mele...

Imposibil să închid ochii
 Privirile sfâșietoare m-ar răni.
 Greu de ales calea spre nonsuferință când
 Irespirabilitatea devine mai mult decât
 regulă de viață.
 Încerci să te obișnuiești, nu reușești din prima,
 mai apoi, nici atât.
 Miezul timpului nu este prea darnic.

Dar, iată, printr-o minune, tu devii eu, eu
 rămân eu...
 Neliniștea se risipește precum norii
 În spatele cărora apar mici fărâme de soare.

Liniștea hrănește liniștea,
 Soarele hrănește piatra,
 Floarea-soarelui se răsuțește sfioasă așteptând
 lumina
 Răsăritului de soare...

Tu devii eu, eu rămân eu,
 Floarea-soarelui se întoarce mereu
 după soare...

Corina PETRESCU

Fluturi în miez de iarnă

Nu-mi cere
 Să mai simt miros de viață!
 Cândva, el
 Era legat de mine,
 Prin tine,
 Un pic obsesiv...

Era condiția mea de trai,
 Era
 Alint cu fluturi în stomac,
 Fluturi ce nu mureau nici iarna...
 Poți crede asta: fluturi în miez de iarnă?
 Fluturi care dau dependență...
 Dar
 Umbra aceea a doamnei cu coasa
 (Doamna cu coasa??)
 Te-a alungat undeva atât de departe
 Că nu mai știi drumul înapoi.
 De atunci, fluturi nu prea mai există...
 Nici vara...
 Au dispărut cu toții în tăcere.
 A rămas doar amintirea lor
 Pudrată în mii de culori,
 În mii de străluciri...
 În mii de regrete...
 În aripi neputincioase...
 Neputincioase...regrete...
 Și fluturi
 De niciun fel...

Incursiune

Dacă-mi oglindesc trupul în băltoaca de lacrimi
 vărsată de dansul disperat al sufletului meu,
 ajung să-mi beau propriile suspine ca să
 redevin eu.

Dar dacă adun dansul sufletului
 cu licoarea de lacrimi,
 oglinda nesiguranței se sparge
 și astfel ia naștere visul.
 Culoarea lui îmi dă speranță.
 Nici nu mai am nevoie de mine!
 În solitudinea morbidă a cântului dorinței mele,
 un vis se sinucide.
 Am încetat să mai sper că visul sinucigaș va
 reveni la viață.
 Acum cântă și el,
 dar într-un univers paralel-cântă...
 o nouă speranță.
 Speranța ia naștere printr-un cuvânt,
 visul apare dansând și moare
 aruncat afară pe gură,
 apoi iese pe geam.
 Îmi privesc reflexia în geamul aburit și-o rog
 să-mi zâmbească.
 Dacă eu nu pot, măcar ea.

-

M-am trezit speriată în toiul nopții
 într-un necunoscut parfum de căldură.
 Izul ce-mi invadea nările
 mă chema parcă să mă redescopăr.
 Am tăiat cu grijă bucata de strigăt
 pe care o puteam doar șopti acum
 și m-am culcat la loc.

Eram eu,
 îmi defineam destinul într-un prelung
 strigăt al melancoliei, care,
 cu ajutorul disperării mele,
 își punea stăpânirea peste trupul meu.
 Șoaptele mele încă urlau
 după confortul siguranței.
 M-am trezit singură,
 m-am trezit goală de mine însămi,
 și-am îmbrăcat în grabă haina
 plină de suflet cald.
 Am râs,
 eram doar eu în liniștea dinaintea actului final
 al vieții mele.

Despre autoare

Este născută la 1 octombrie 1997. A primit mai multe premii literare printre care amintim:

Premiul I -âi- la Concursul național de creație literară și eseistică

Adolescența și provocările scrisului, Arad, 2015-eseu,

Premiul al II-lea – la Concursul național *Margareta Sterian*, Buzău, 2015-proză,

Premiul al III-lea – la Concursul național de creație literară *Ars Nova*, Brăila, 2014-poezie,

Premiul al II-lea – la Concursul internațional de creație literară *Ars Nova*, Brăila, 2010-poezie,

Premiul I-âi la Concursul de creație literară *Universul copilăriei*, 2008-poezie.

Diana - Iuliana CIUPERCĂ

-

Izul meu de față rebelă
 își cere doar dreptul la căldură.
 Căldură sufletească, adică a ta.
 Căldură de tine, căldură de noi.
 E o îmbrățișare cu gust de cireșe necoapte
 și miros de lămâie verde.
 Un cânt de Brahms
 întregește contopirea dintre noi,
 în timp ce picioarele încearcă parcă
 să-i comunice un lucru sau altul lumii de jos.
 Dansăm în agonia unei bucăți de fericire
 de mult uitată pe o stradă oarecare.
 Visăm să creștem mari,
 mari de tot și să avem propriul nostru parfum
 de stele violet.

-

Copilul grăbit să treacă strada își trage mama
 de mânecă
 așa cum mă trage pe mine sufletul meu
 când uit să-l răsfăț.
 Nu, copile, dă-mi sufletul înapoi,
 dă-mi anii tăi și vioiciunea
 și poate voi încerca să-i rețrăiesc prin tine.
 Nu pleca și tu, nu mă abandona aici,
 sunt prinsă
 într-un geam subțire-al despărțirii mele
 de copilărie...
 și nu mai rezist mult.
 Îmi vine să urlu când văd
 pe-o parte a geamului înțesat de amintiri
 copilul voios,
 și pe cealaltă o adolescentă
 reticentă în orice gest.

Cântec bolnav

Se scutură de pace războiul mondial
 Și de păcate rochia miresei.
 Un șarpe de cenușă linge triumfal
 Veninul florăresei.

Frumusețe tulburată, care tulbură
 Alai de răni în procesiune către bici.
 Noaptea se-ndeasă în tâmples. Se scutură
 Câinii de oamenii-purici.

În sânge ți se deschid ochii mei morți.
 Stai calmă și nu intra în panică.
 Contemplă sau strânge în colți
 Această iubire mecanică.

Primește-mă în pat cu tot cu mormânt.
 Adu bere și celestă mahoarcă.
 Sau du-mă la Dunăre și scutură-mă placid
 Într-un pântec de barcă.

Se scutură de ruj d(r)ama adorată.
 Îndeasă-mi deșuri în locul creierului,
 Bineînțeleș...
 Noaptea se îndeasă în tâmples,
 Pierd *Biblia* la zaruri...
 S.O.S.

Ultima

Știi bine că o să urmeze și
 Ultima îmbrățișare și ultimul sărut.
 Că o să ne auzim pentru
 Ultima oară inimile bătând
 Una lângă cealaltă.

Știi bine că până la ușă
 O să calci numai pe versuri proaste
 Care vor dori să exprime
 Disperarea
 Ce mă cuprinde.

Știi bine că o să înceapă să recite
 Și bustul lui Eminescu din bibliotecă.
 Vor sări din legendă
 Tristan și Isolda
 Să te convingă...

De fapt, nimic nu va fi destul.
 Va ploua și va ninge în tot apartamentul

Tu vei privi prin mine
 Să vezi dacă nu ți-ai uitat poșeta.
 Eu, dintr-un mormânt improvizat în icoane,
 Voi striga:
Rămâi, ai totul de pierdut!

Alexandru HALUPA

Posibil psalm

Cum să dai alcoolul pe sfințenie?
 Și pentru o femeie, cum să abdică?
 De ce să pozezi ca *omul bun*
 Între nevertebrate, între cei mici...

Cum să dai delirul pe-o pace
 Falsă și fără viitor.
 Serios, cum să dai un poet
 Pe un agricultor?

Cum să dai un soare albastru
 Pe un întuneric scelerat?
 Cum să îngenuncheze regele
 Cu tot cu regat.

Să lăsăm mormintele nelocuite.
 În ceasul care urmează sau chiar a trecut.
 Să-nflorească un pian
 Lângă tâmples
 Urâtului brut.

Prințul Deznădejdiei

Tu mă privești ca pe-un sentiment deja trecut.
 Ca pe-o criză îmbețivită și ireală.
 Tu, care mă hrănești cu resturi de cer
 Și mă vindeci printr-o boală.

Vreau desființată amintirea ta.
 Vreau tot focul să mă răcorească.
 Tu, care ai escaladat turnul de fildes
 Tu, care ai pus zeii să mă rănească.

Trag după mine corăbii scufundate.
 Și țărături ticsite de înecați.
 Mă adun de prin toate bodegile lumii
 Să-ți îndulcesc lacrima din ochii speriați.

Sunt prințul deznădejdiei.
 Imperii la picioare ți-aș așeza.
 Dar tu mă privești ca pe-un sentiment deja trecut
 Dar în iad nu mai adoarme nicio stea.